

ת"פ 6464/06/11 - מדינת ישראל נגד שמעון שקורי

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 6464-06-11 מדינת ישראל נ' שקורי

בפני
בעניין: כב' השופט אלון אינפלד
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד סיגל דהן-הירש

המאשימה

נגד

שמעון שקורי
ע"י ב"כ עו"ד עודד מורנו

הנאשם

הכרעת דין

החלטתי להרשיע הנאשם בעבירות ההצתה וגרם מוות ברשלנות אך לזכותו מעבירת ההריגה.

ואלה הנימוקים:

כתב האישום

1. נגד הנאשם, יליד 1951, הוגש כתב אישום המייחס לו עבירת **הריגה**, לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "החוק"), עבירת **הצתה** (במטרה לפגוע בצמחיה) לפי סעיף 448 סיפא לחוק ועבירת **היזק בזדון**, לפי סעיף 452 לחוק.

2. מכתב האישום עולה, כי בתקופה הרלוונטית הנאשם התגורר ברחוב הפלמ"ח 77 בבאר שבע במתחם יחידות דיור (להלן: "המתחם"), אשר ממוקם בין שני גושי בניינים ובו שתי חצרות: הצפונית, בה היו ממוקמות שתי יחידות דיור, והדרומית, בה היו ממוקמות חמש יחידות דיור. בין שתי החצרות הפריד קיר, כשמצדו הצפוני (במרחק של מטר לערך) היה מצוי עץ דקל המתנשא לגובה של 25 מטר. מצדו הדרומי של הקיר ובצמוד אליו היו מדפים שכוסו בכיסוי פיברגלס שהכילו חומרי עץ, מוצרי חשמל ומיכלי גז.

3. הנאשם התגורר ביחידת דיור בחצר הדרומית של המתחם ובתאריך 23.4.07 שכר יחידת דיור נוספת בחצר הצפונית. בתאריך 24.4.07 הנאשם החליט לנקות את סביבת היחידה בחצר הצפונית מפני הלכלוך שנגרם עקב קינון הציפורים על עץ הדקל. לשם כך, בסמוך לשעת הצהריים, נטל נייר עיתון ומצת גז, באמצעותם שילח אש בעץ הדקל. הנאשם היה מודע לכך שבחצר הדרומית מתגורר מספאן אגינהו ז"ל (להלן: "המנוח") ולכך שקיימים חפצים בסמוך לקיר, שעלולים להתלקח.

עמוד 1

4. עוד עולה מכתב האישום, כי כתוצאה ממעשיו של הנאשם עץ הדקל התלקח, והאש התפשטה לעבר הקיר החוצץ וגרמה להתלקחות המדפים והפיברגלס הצמודים לקיר, על כל תכולתם. משם התפשטה האש לעבר יחידות הדיור שבחצר הדרומית וגרמה להתלקחותן של כל היחידות. משם המשיכה האש להתפשט ואחזה בבניין משרדים סמוך ובחנות ברחוב הפלמ"ח 75.

5. באותו זמן שהה המנוח ביחידת דיור בחצר הדרומית, בה התגורר. האש אחזה בגופו של המנוח, שכתוצאה מכך סבל מכוויות מרובות בכל חלקי גופו. המנוח הובהל לבית החולים ונפטר מפצעיו בתאריך 1.5.07.

המענה לאישום ויריעת המחלוקת

6. **במענה לאישום** אישר הנאשם את העובדות הקשורות בתיאור מתחם יחידות הדיור כמפורט בכתב האישום, אך שלל ידיעתו בדבר קיומם של החפצים השונים, שהונחו במדפים וכוסו בתקרת פיברגלס בצמוד לקיר החוצץ בין החצרות. הנאשם אישר את העובדה כי שכר יחידת דיור נוספת עם שותף בחצר הצפונית של המתחם. כן אישר את העובדה שעץ הדקל הינו גבוה, אך לא ידע להעריך את גובהו בפועל.

7. הנאשם הכחיש את העובדה כי רצה להשמיד את עץ הדקל. לדבריו, רצה להשמיד אך ורק את עליו בכדי למנוע מהציפורים לקנן בו ולגרום ללכלוך בסביבת ביתו. הוא אישר את פעולת שילוח האש בעץ, כמפורט בסעיף 6 לכתב האישום ומסר בהקשר זה, כי פעל בזריזות על מנת שלא ייגרם נזק לסביבה. הנאשם הכחיש כי ידע באותה העת שהמנוח שוהה ביחידת הדיור שלו. באשר להתפשטות האש, הנאשם מאשר כי האש התלקחה באזור יחידות הדיור בלבד, אך מסתייג מכך שהאש אחזה בבניין משרדים ובחנות ברחוב הפלמ"ח 75.

8. הנאשם הכחיש את הפגיעה במנוח כמפורט בסעיפים 9-10 בכתב האישום וטען כי ראה את המנוח במקום השריפה, מחוץ למתחם הבורר, כשהוא לבוש בתחתונים, ולא נראו כל סימני כוויות על גופו. לחילופין טען הנאשם כי יש לשלול את העובדה שסיבת המוות של המנוח נבעה מפריצת האש במתחם, שהרי לאור סירוב המשפחה לבצע נתיחת הגופה לאחר המוות, לא ניתן להוכיח עובדה זו. לחילופי חילופין, טען כי העובדה שהמנוח, בטרם מצא את מותו, היה חולה איידס שלא טופל, מהווה התערבות של גורם זר אשר ביחד משלימים זה את זה, בכל הנוגע לגרימת התוצאה.

9. הנאשם כפר גם בעבירת ההצתה ובעבירת ההיזק בזדון ועל כך יורחב בהמשך.

10. יוצא, אפוא, כי **חלק מהעובדות בפרשה זו אינן שנויות במחלוקת**. כך, אין חולק אודות מבנה מתחם המגורים, קיומו של העץ המתנשא לגובה רב, העובדה שהנאשם והמנוח התגוררו במתחם, העובדה שהנאשם שילח אש בעץ הדקל על מנת למנוע מהציפורים לקנן עליו ולכלוך את הסביבה ואף העובדה שהדבר גרם להתלקחות של עץ הדקל, כך שהאש התפשטה וכלתה את יחידות הדיור.

11. לעומת זאת **יריעת המחלוקת** בין הצדדים מתמקדת בשאלות הבאות: האם הנאשם ידע על קיומם של החפצים השונים בסמיכות לקיר ההפרדה בין החצרות? האם הנאשם ידע כי המנוח שוהה בדירתו עת שילח אש בעץ הדקל? האם האש שהתלקחה כתוצאה ממעשיו של הנאשם אחזה גם בבניין משרדים סמוך ובחנות ברחוב הפלמ"ח 75? האם האש שהתפשטה אחזה במנוח וגרמה לכוויות בחלקי גופו, או שמא כדברי הנאשם, יצא המנוח לבוש בתחתונים כשעל גופו לא נראו סימני כוויות? האם העובדה שהמנוח סבל ממחלת

האידס מהווה גורם זר מתערב שיש בו כדי להשפיע על הקשר הסיבתי בנסיבות העניין?

12. מעבר לכך נעוץ עיקר המחלוקת בין הצדדים בשאלת קיומו של היסוד הנפשי אצל הנאשם, הדרוש להרשעה בעבירת ההריגה.

13. שאלות אלה יידונו בהרחבה בפרק הדין אך לא לפני שתיתן סקירה בתמצית של טענות הצדדים בסיכומים ושל כלל הראיות שהובאו בפניו.

טענות הצדדים בסיכומים

14. על יסוד המחלוקות בין הצדדים, כאמור לעיל, **עתרה ב"כ המאשימה בסיכומיה לדחות את טענת הנאשם**, לפיה לא היה מודע לנוכחותו של המנוח בביתו שעה ששילח האש בעץ הדקל. כן עתרה לקבוע כי בנסיבות העניין יכול היה הנאשם להניח כי באותו מועד יתכן ויימצא מאן דהוא בדירתו. עוד טענה ב"כ המאשימה, כי אין כל אחיזה בראיות לטענת הנאשם, לפיה המנוח לא נפגע כתוצאה מאש שאחזה בו במועד האירוע וכי "יצא" מהמקום כשעל גופו לא נצפו כל סימני כוויות.

15. לטענת ב"כ המאשימה במכלול הנסיבות מתקיים היסוד הנפשי הדרוש לצורך הרשעת הנאשם בעבירת ההריגה, כאשר לעניין התוצאה הקטלנית הנאשם נהג ב"קלות דעת" הואיל ונטל סיכון בלתי סביר לחיי אדם, אם כי לא היה חפץ בהתרחשות התוצאה ומתוך תקווה שיצליח למנעה. עוד טענה כי נסיבות המקרה מובילות למסקנה חד משמעית כי קיים קשר ישיר בין פעולת שילוח האש בעץ לבין מותו של המנוח, ומשכך מהווה הדבר הסיבה העיקרית למותו של המנוח. שכן, אלמלא כן, היה המנוח ממשיך לנהל את חייו בצלה של מחלת האידס.

16. המדינה טוענת עוד כי עדותו של הנאשם, במשטרה ובבית המשפט, סתורה, בלתי משכנעת ומגיעה כדי "שקרי נאשם" המחזקים הראיות נגדו.

17. **הסניגור בסיכומיו** טען כי לא עלה בידה של המאשימה להוכיח את סיבת מותו של המנוח וכי יש לקבל את גרסת הנאשם בסוגיה זו, לפיה פעולת שילוח האש, לא היא אשר גרמה לכוויות בגופו של המנוח. בהקשר זה טען הסניגור, כי קיימת חשיבות מכרעת לעובדה שלא בוצע הליך של נתיחת הגופה לאחר המוות, ויש לייחס מחדל חקירתי לעובדה שלא נמצא בחומר הראיות דו"ח האמבולנס שפינה את המנוח מהזירה. כן טען כי הנאשם היה חולה במחלה סופנית מבלי שטופל באופן סדיר והדבר מהווה גורם זר מתערב, המשמש כאירוע משלים להתרחשות התוצאה ונופל בגדר המקרים של נפגע בעל "גולגולת דקה". בנסיבות אלה, נפגעת, לשיטתו, השרשרת הראייתית אותה מבקשת התביעה להוכיח.

18. הסניגור טען להעדר קיומו של היסוד הנפשי הדרוש בעבירת ההריגה בעניינו של הנאשם. לטענתו, הראיות שהובאו בעניין ידיעתו הסובייקטיבית של הנאשם מוליכות למסקנה, שהנאשם לא ידע כי מעשיו עלולים להוביל לתוצאה של מות המנוח. לדברי הסניגור הדברים עולים בקנה אחד עם תשובותיו של הנאשם בעניין זה בבית המשפט ואף מהפעולות שביצע לאחר התפשטות האש, שכללו את הזעקת המשטרה ואת פינוי הדיירים מהזירה. בהקשר זה טען הסניגור כי אם עמדתו תתקבל, אף לא ניתן יהיה במסגרת סעיף 184 לחסד"פ להרשיע הנאשם בעבירה חילופית של "גרם מוות ברשלנות".

19. עוד טען הסניגור כי לא עלה בידי המאשימה להוכיח את היסוד העובדתי/משפטי בעבירת ההצתה, שאינה חלה אלא בשילוח אש ב"דבר לא לו", כאשר אין הדקל בחצר מהווה דבר "לא לו". עוד טען כי לא הובאה כל ראיה לביסוס הסיפא בסעיף 8 לעובדות כתב האישום בדבר התפשטות האש לבניין משרדים וחנות סמוכה.

20. בסיכומיו אף הצביע הסניגור על בקיעים במסכת העובדתית כפי שהוצגה מטעם המאשימה. לשיטתו, יש לקבוע כי הנאשם לא ידע על קיומם של החפצים השונים בגב הקיר החוצץ בין החצרות ולא היה מודע לעצם נוכחותו של המנוח או דיירים אחרים במתחם כאמור.

מבנה הראיות

21. ראיות המאשימה התמקדו בעדויות של עקיבא סטובצקי (ע.ת.3), חוות דעתו של רשף פניי בסט ועדותו בבית המשפט (ע.ת.2), עדותו של אלי יאני (ע.ת.8), אמרתיו של שמעון בוקני (ת/5 ו-ת/6), חוזה השכירות בין בוקני לנאשם (ת/7), אמרתיו של ניסים ג'בלי (ת/8 ו-ת/9), עדותה של סול יחיא (ע.ת.4), עדותו של אשר ממן (ע.ת.1) והתיק הרפואי של המנוח (ת/12). עיקרם יובא בתמצית.

22. מטעם ההגנה העיד אך ורק הנאשם, ועדותו תפורט מעט.

23. מעדותו של **רשף פניי בסט**, משירותי הכיבוי באר שבע (ע.ת.2) וכן מחוות דעתו על נספחיה (ת/3), אודות השריפה דנן, ניתן להבין כיצד בנוי מתחם המגורים הממוקם בין שני גושי הבניינים ברחוב הפלמ"ח, מושא כתב האישום [ראו לעניין זה תרשים זירת האירוע - נספח ג לת/3]. בקצרה ייאמר, כי בחזית מתחם יחידות הדיור קיימים שני שערים לחצרות סמוכות, הצפונית והדרומית. בין שתי החצרות הפריד קיר אבן. על פי חוות הדעת יחידות הדיור שבחצר הצפונית אינן בשימוש והם שייכות לאלהו ריצקר. בפינת חצר זו קיים עץ דקל המתנשא לגובה של כ-25 מטר והוא נטוע בקרבת הקיר החוצץ בין החצרות במרחק של מטר לערך.

24. עוד עולה, כי בחצר הדרומית השייכת לניסים ג'בלי קיימות 5 יחידות דיור, כשארבעה מהן היו מאוכלסות על ידי שוכרים. בצמוד לקיר המפריד בין החצרות קיימים מדפים שבהם היו מאוכסנים פריטים שונים, כגון: עצים, מוצרי חשמל, אמגזיות, אירוסולים וכו', כשמעל המדפים בנוי כיסוי פיברגלס. העד ציין בחוות הדעת, כי **הקרבה בין המדפים הללו לבין עץ הדקל בחצר הצפונית אינה עולה על מרחק של שני מטרים**. עוד צוין כי בתוך החצר הדרומית קיים עץ דקל נוסף הנטוע במרכז החצר.

25. על פי הממצאים שעולים מחוות הדעת נמצאו סימני בעירה על עץ הדקל הנמצא בחצר הצפונית (החל מגובה של 1.5 מטר מהקרקע עד לצמרת העץ). על הקיר החוצץ נמצאו סימנים של חריכה בנקודה בה נטוע העץ עם כיוון התפשטות האש לעבר תקרת הפיברגלס, משם התפשטה האש לעבר המדפים שסוככים תחת תקרה זו. בהמשך, האש התפשטה לעבר יחידת המגורים בצד הצפון מערבי של החצר הדרומית וממנה ליתר היחידות הצמודות לה. האש אף התפשטה ואחזה בעץ הדקל הנמצא במרכז החצר הדרומית. מעבר לכך, עולה מחוות הדעת, כי האש חדרה למבנה נוסף בחלק הדרום מזרחי של החצר הדרומית, בו שתי יחידות מגורים נוספות, כאשר בדרומית שביניהן התגורר המנוח. עוד עולה מחוות הדעת, כי האש התפשטה אף לעבר מבנה משרדים ממזרח ליחידות הדיור. סיכומי של דבר, עולה מהעדויות, כי האש התפשטה מהחלק הצפון מערבי של המתחם לחלקו הדרום מערבי [עמ' 22 לפרוטוקול ש' 11-13].

26. עולה גם, כי עקב ריבוי חומרי בעירה שונים האש התפשטה במהירות בכל המתחם. כן נשללה האפשרות לכך שהיאורע נגרם כתוצאה מתקלת חשמל. עוד לדברי העד בבית המשפט האירוע התרחש ביום העצמאות בשעת צהריים [עמ' 24 לפרוטוקול, ש' 3-4].

27. **אלי יאני (ע.ת.8)**, אשר שימש במועד האירוע סייר בתחנת באר שבע. סיפר בעדותו, כי במועד האירוע הנאשם הגיע לאזור תחנת המשטרה ודיווח על פריצת השריפה (העד הבין רק בדיעבד שאותו אדם שדיווח על האירוע הינו הנאשם). העד מסר כי הגיע עם הנאשם למקום השריפה, ומיד תפסו את עיניו הלהבות הגדולות שיצאו משם. כן העיד, כי כאשר ניגש למתחם הבחין בבחור כהה עור שיצא משם לעברו, ללא בגדים, רק עם תחתונים וכולו היה ממש בוער. העד סיפר כי מיד הוציא את המנוח מזירת השריפה לכיוון הפסאז' שנמצא ממול, הושיבו שם והזעיק עזרה. העד סיפר כי האירוע היה מצמרר, כי זכר שכפות רגליו של המנוח היו חרוכות באופן קשה לתיאור. **"הוא הזכיר לי את האירוע כי זה אירוע קצת מצמרר לראות מה שראיתי שם"** [עמ' 37 לפרוטוקול, ש' 19]. **"מאותה דלת ראשית שאני רואה אותה בדיוק ממול לשער יצא בדיוק שנגשתי לשם, יצא משם בחור שהוא עד כמה שאני זוכר היה כהה עור ללא בגדים, רק עם תחתון, יצא לעברי וכולו בוער, ממש כולו בוער"** [עמ' 38 לפרוטוקול, ש' 8-10]. העד הכחיש, ואף חיך בגיחוך מופתע, נוכח טענת הסניגור לפיה לא היה כל אדם שיצא משם בוער או שרוף ברגליו [עמ' 41 לפרוטוקול ש' 8-18].

28. הגב' **סול יחיא (ע.ת.4)**, העידה על כך שהחנות שנמצאת בבעלותה ברחוב הפלמ"ח 75, אותה היא נוהגת להשכיר, נשרפה. העדה אישרה כי לא ראתה במו עיניה באיזה אופן נשרפה החנות ומה היה הגורם לשריפה [עמ' 32 לפרוטוקול, ש' 12-13]. כן אישרה, כי ראתה את הנזק שנגרם לחנות לראשונה ביום שבו פנתה לדווח על כך במשטרה [עמ' 32 לפרוטוקול, ש' 7-11]. כשנשאלה האם בתאריך 25.4.2007 היה היום בו גילתה שהחנות נשרפה ובעקבות זאת פנתה למשטרה, השיבה, כי האירוע היה לפני כארבע שנים ולכן התשובה לכך היא התאריך שכתוב במשטרה [עמ' 31-32 לפרוטוקול].

29. העד **סוטובסקי (עקיבא) ניקולאי (ע.ת.3)** העיד בחקירתו הראשית, כי גר בחצר בו התגוררו הנאשם והמנוח. העד סיפר כי האירוע התרחש ביום העצמאות, כי אז יצא לטייל וחזר לדירתו בסביבות השעה 12:00, כי לאחר זמן מה שמע רעש של משהו יבש שנשרף, יצא מביתו והבחין בעץ הדקל נשרף בחצר הסמוכה, כשאש ממש חזקה יוצאת ממנו. בשלב זה הבחין בנאשם, שעמד שם והעד שאל אותו לפרש מעשיו. העד סיפר כי הנאשם לא ענה לו, פשוט חיך ולא אמר דבר [עמ' 115 לפרוטוקול, ש' 4]. העד המשיך וסיפר כי לפתע **"באה רוח במכה, וחלקים של הדקל התחילו לעוף לכיוון החצר שלנו. כל כך מהר קרה, פתאום ראיתי שמדלת הכניסה שלנו יוצא אש. אז חשבתי, גם אצלנו בחצר היה דקל יבש, ואש יצאה מהדלת, אי אפשר כבר היה להיכנס בפנים. אחרי כמה דקות ראיתי שרץ האתיופי מהדלת, זה שנשרף. הוא יצא מהדלת, ורץ עם עיניים גדולות, כזה מפחיד. לא יכולתי להסתכל, ראיתי דרך האש, לא יכולתי להסתכל, והוא התיישב שם אחרי הכביש בתחתונים. התיישב במדרגות בכניסה למרכז"** [עמ' 115 לפרוטוקול ש' 5-10]. בחקירתו הנגדית מסר העד כי בהתחלה הנאשם חיך **"וכשראה שיש בלגן כזה והוא נהייה לבן כמו הקיר כמו סיד והתחיל לעזור לזקנה. היו כמה אנשים וגם הוא השתתף. לא יכול לזכור כל דבר עברו הרבה שנים. את זה שיצא דרך האש אני לא אשכח בחיים. חבל שהסתכלתי. עד היום אני חולם על הדבר הזה"** [עמ' 119-120 לפרוטוקול]. עוד בחקירתו הנגדית אישר העד כי מערכת היחסים בינו לבין הנאשם לא הייתה טובה. **"הוא גם כעס עליי לפעמים אבל היינו שכנים. היו יחסים"** [עמ' 120 לפרוטוקול ש' 10].

גרסת הנאשם

30. הנאשם נחקר פעמיים במשטרה. הפעם הראשונה הייתה בסמוך לאירוע, דהיינו בתאריך **24.4.07**

בשעה 13:23 [ת/1], במהלכה מסר הנאשם כי לאחר כשמונה שנים בהם התגורר בדירה שלו, שכר ביחד עם חברו יום קודם לאירוע דירה אחרת, הקרובה לקודמתה. הנאשם סיפר כי שוחח עם שותפו בבוקר ואמר לו כי צריך לנקות שם. לדבריו, המתין לשותף שיבוא לנקות, וכשזה לא הגיע חשב בינתיים לעצמו מה לעשות עם העץ. הנאשם מסר כי יום קודם שוחח עם בעל הבית על עניין העץ, **"ואז אתמול אמרנו שאם נחתוך את העץ היא תיפול על הבית הגובה שלה גבוה מאוד"** [ת/1 עמ' 1 ש' 6-7]. בהמשך דבריו סיפר כי נטל מצת של הגז מהבית הישן שלו והלך לעץ עם חתיכת נייר והדליקו, על ידי כך שמתח את ידו למעלה ושרף את העץ. הנאשם סיפר כי כל שנה באים **"הרבה זרזירים אולי מעל מיליון"** [ת/1 עמ' 2 ש' 10] וגורמים ללכלוך.

31. הנאשם בחקירתו מסר כי ראה מספר פעמים כי עצי תמר מסוג זה **"שהעלים שלהם לא נופלים ברצפה והם נשארים עוד שכבה ועוד שכבה ואני יודע וחשבתי שאם אני שורף את העלים אני יודע שהעץ לא ישרף..."** [ת/1 עמ' 2 ש' 18-19]. כשנשאל, היכן ראה ששורפים את העלים אז העץ לא ישרף, השיב הנאשם **"בבאר שבע אבל מזמן אני לא יודע איפה אני לא זוכר אבל אני זוכר זה ככה ועובדה שאיפה שאני הדלקתי נשרפו רק העלים היבשים והעץ לא נשרף"**.

32. כאשר הנאשם נשאל האם בעל הבית ידע שבכוונתו לשרוף את העץ, השיב **"הוא אמר שהוא לא יודע מה לעשות עם העץ ואמר שהוא לא יודע לחתוך או מה לעשות ואז אני אמרתי לו שאי אפשר לחתוך כי אם חותכים היא תיפול על הבניין וייהרס הבניין כי הוא ישן וגם החדרים עשויים מקרקע אז הוא שתק ולא אמר כלום"** [ת/1 עמ' 2 ש' 39-40]. הנאשם מסר כי לא סיפר לבעל הבית שהוא הולך לשרוף את העץ, כי לדבריו בהתחלה חשב רק לחתוך את העלים. לדבריו, לא חתך אותם כי **"כאשר דיברנו על כך הבנו שמישהו יבוא לחתוך לפחות בשבע מאות ₪"** [שם, עמ' 3 ש' 49]. בהודעתו במשטרה [שם, עמ' 3, ש' 47-59] בשילוב עם התיעוד החזותי של חקירה זו, עולה כי הנאשם לא חתך את הענפים משום שסבר שהענפים יפלו על המבנים. לשאלת החוקר אם לא הבין שזה מה שיקרה גם בשריפה, השיב שחשב שהענפים ישרפו בעודם מחוברים לעץ ולא הבין כי עלולים ליפול **"לא ידעתי שהעלים יעופו. לא חשבתי על זה חשבתי שישרפו וזהו..."** [שם, עמ' 3, ש' 58]. עוד לדבריו, לא ידע שזה יתפשט וכי אם היה יודע לא היה מדליק [שם, עמ' 3 ש' 77].

33. בחקירתו השנייה [ת/11] נחקר הנאשם תחת אזהרה בגין עבירות הצתה, הריגה וגרימת נזק. הנאשם מסר כי למנוח לא קרה דבר, כי הוא ראה אותו, דיבר אתו, הבחין שלא ארע לו דבר ואמר לו שישב בפסאז'. **"אמרתי לו יש שריפה אמרתי לו בוא לפסג יש שם מדרגות שב תנוח. הוא ישב כשאני ראיתי אותו ראיתי שערות יש לו גבות יש לו ובדקתי אותו לא שרוף בכלל יצא רגיל כמו העור שלו, היה לו תחתון וליווייתי אותו לפסג וישב על המדרגות. לא יכול להיות אני לא מאמין. לא מאמין ולא יכול להיות שנפטר בגלל זה"**. [ת/11 עמ' 2 ש' 16-19]. **"אני לא מאמין לא יכול להיות, הוא יצא עם שערות וגבות ותחתון אף כלום לא שרוף. לא ראיתי שהוא שרוף. לא ייתכן דבר כזה"** [שם, עמ' 2 ש' 26-27].

34. בחקירתו הראשית בבית המשפט העיד הנאשם כי חשב שישרוף את העלים היבשים אז הכל ייפול על הרצפה והגזע והעלים הירוקים יישארו. הנאשם ציין כי הרוחב של העץ הוא בערך **"30 על 30 אבל בגלל**

העלים אז זה בערך מטר וחצי על מטר וחצי [עמ' 54 לפרוטוקול ש' 24-25]. הנאשם סיפר כי לאחר שהדליק את האש יצאו עקיבא והמנוח ואז המנוח שאל מה קרה והנאשם אמר לו כי שרף את העץ ולקח אותו לפסאז' והושיבו במדרגות. הנאשם העיד כי בשלב זה ביקש מעקיבא שילך להזמין משטרה וכשעקיבא סירב לכך הוא הלך בעצמו לתחנת המשטרה וחזר בריצה לזירת האירוע. הנאשם חזר על גרסתו במשטרה כי המנוח יצא ללא פגע [עמ' 55 לפרוטוקול ש' 16-20 ו- 26-28].

35. הנאשם מסר כי לא ציפה שהאש תגיע למתחם השני **"לא ידעתי, לא ציפיתי שיעבור את החומה, אני יודע שבגנים אחרים יש עצים שילדים שורפים אותם, העלים נופלים ולא קורה כלום העץ נשאר הכל ואני ככה חשבתי. אני לא חשבתי שהעלים יעופו לעץ השני והעץ השני, יש מרחק ענק וחוצ מזה יש חומה"** [עמ' 57 לפרוטוקול ש' 4-9].

36. **בחקירתו הנגדית** מסר הנאשם לגבי העצים השורפים שראה בעבר, כי לא ראה את הילדים שורפים את עץ הדקל אלא רק ראה את עץ הדקל שרוף. הנאשם אישר כי לא ראה איך השריפה מתבצעת, אלא כביכול רק את התוצאה [עמ' 73-74 לפרוטוקול]. עוד מסר כי, מכיוון שיש חומה בין החצרות, לא ציפה שהאש תתפשט לעבר השני [עמ' 75 לפרוטוקול ש' 10-11]. הנאשם בחקירתו הנגדית חזר על גרסתו, לפיה לא צפה את הדברים ושיער שהעלים יפלו מטה. **"והמחשבה אומרת מה, שהעלים היבשים האלו נשרפים ונופלים"** [עמ' 75 לפרוטוקול ש' 27]. **"עם גחלים אבל לא עץ של דקל שהוא נשרף אלא רק העלים היבשים נשרפים ונופלים למטה"** [עמ' 76 לפרוטוקול ש' 29-30]. אבל חשב שהענפים יפלו בחצר הצפונית ולא יעברו את החומה. **"אני, אני אומר לך אני לא ציפיתי, אני לא יודע, אני לא ציפיתי, אני יודע שאם העלים ישרפו יפלו למטה במתחם החדש שלי שגרתי שמה והיה מקום איפה ייפול זהו"** [עמ' 77 לפרוטוקול ש' 8-10]. **"אבל אני לא ציפיתי, אני גר, אני גר בדירה שיש בה את העץ הדלקתי ויש חומה שאני לא ציפיתי שזה ילך לי שמה"** [עמ' 75 לפרוטוקול, ש' 10-11].

37. הנאשם אישר בחקירתו הנגדית כי ויתר על האופציה לחתוך את העץ מהסיבה שאם חותכים העץ ייפול והבניין ייהרס [עמ' 77 לפרוטוקול, ש' 26-28]. הנאשם אישר כי יהיה מסוכן לחתוך את העץ שלא ייפול על הבית, **"אבל לא מסוכן אם אני ישרוף אותו"** [עמ' 86 לפרוטוקול ש' 28]. הנאשם הכחיש כי היה מודע לסיכון שהוא חושף את עצמו במעשיו [עמ' 89 לפרוטוקול ש' 27]. הנאשם הכחיש כי הסיבה שלא כרת את העץ הייתה התשלום בגין הכריתה בסך כ-700 ₪, ולדבריו לא עשה כן משום שחשש שהעץ לא ייפול על הבית [עמ' 90 לפרוטוקול ש' 19-29]. כאשר נשאל על ידי בית המשפט מדוע לא חתך רק את העלים של העץ, השיב כי העלים דבוקים לכל הגזע וכיצד היה יכול לעלות עד למעלה כדי לחתוך את העלים. כשנשאל, מדוע לא הביא מישהו לשם כך, השיב **"להוריד את העלים, לא, לא חשבתי, לא חשבתי"**. כשבית המשפט אמר לנאשם כי מסר במשטרה שבהתחלה חשב לחתוך רק את העלים, השיב הנאשם **"לא, חשבתי להוריד את העלים הוא לא, אולי הוא לא, אולי הוא לא הבין אותי"**. בהמשך אמר **"יכול להיות שכן חשבתי אבל, לא, לא אני לא זוכר. חשבתי או לא חשבתי לא זוכר. מה אני, מה היה בראש שלי שלא, אם אני אביא מישהו או אני אחתוך את זה, ייפול על הבית וישבר הבית זה מה שפחדתי"** [עמ' 111 לפרוטוקול ש' 18-20].

38. הנאשם שלל את האפשרות כי חשב על הדברים אך קיווה שהם לא יקרו. הוא חזר על דבריו כי לא חשב ולא ציפה שדבר כזה יקרה. **"לא, לא, לא חשבתי. לא חשבתי על דברים כאלו. לא חשבתי, חשבתי יישרף העלים יפלו למטה. זה מה שחשבתי באמת, מכל הלב זה מה שחשבתי..."** [עמ' 112]

לפרוטוקול ש' 6-8].

39. עוד בחקירתו הנגדית מסר הנאשם כי הוא עצמו לקח את המנוח לעבר הפסאז' ולא השוטר. הנאשם חזר על גרסתו כי המנוח לא נשרף וכי אפילו התחתון שהיה על גופו לא נשרף. כשעומת עם גרסת השוטר בנקודה זו השיב הנאשם, **"זה שלקח אותו עם אמבולנס אם הוא היה שרוף או משהו היה עוטף אותו, היה מביא שמיכה, היה מביא מים, היו מכבים אני לא הייתי עוזב אותו"** [עמ' 107 לפרוטוקול ש' 30-32].

דין בראיות

40. כאמור לעיל, אין מחלוקת בין הצדדים כי מטרת הנאשם הייתה כל כולה להסיר הענפים היבשים מעל הדקל כדי לאפשר לנקות את החצר הצפונית מפני הלכלוך שנגרם בעקבות קינון הציפורים על ענפיו. אין מחלוקת כי לשם כך פעל הנאשם באמצעות נטילת נייר עיתון ומצת גז ובעזרתם שילח אש בעץ. אין חולק גם, כי עץ הדקל התלקח והאש התפשטה לעבר הקיר וגרמה להתלקחות של תקרת הפיברגלס והמדפים על כל תכולתם. אין מחלוקת גם, כי משם התפשטה האש לעבר הקיר וגרמה להתלקחות של יחידות הדיור.

41. עוד אין חולק בין הצדדים באשר למבנה מתחם יחידות הדיור בו התגוררו, בין היתר, הנאשם, עקיבא והמנוח. כן מוסכם על הצדדים כי גובהו של העץ שעלה באש מתנשא לגובה רב, כ-25 מטר לערך. רוחב העץ עם הענפים, כהשערתו של הנאשם מגיע לפחות למטר. מרחק העץ מהחומה, שלה צמודים מהצד השני מחסנים, כמטר בלבד לפי דו"ח הכיבוי או 2-3 מטר, להערכת הנאשם [עמ' 99 לפרוטוקול ש' 3].

מהימנות גרסת הנאשם

42. אקדים המסקנה, כי גרסת הנאשם, מהטעמים שיפורטו, אינה משכנעת כלל ועיקר, נהפוך הוא. הרושם שנוצר הוא, כי הנאשם היה מוכן לומר כל דבר שייראה לו נכון בנסיבות העניין, אף אם הוא נטול אחיזה במציאות, ולו במטרה להציל את עורו. מדובר בגרסה בלתי מהימנה, אשר לא עומדת במבחן המציאות ואשר נסתרה באמצעות ראיות חזקות במספר עניינים מרכזיים ומשמעותיים. הואיל ומדובר בפגמים מהותיים בגרסתו ובסתירות בסוגיות קריטיות, יש לקבוע כי הנאשם אינו אמין, כי לא ניתן לבסס ממצאים על גרסתו ויש לדחות אותה בשתי ידיים. אף אם יש מקום לקבוע ממצא כלשהו כגרסתו של הנאשם, אין זה משום שהנאשם נאמן ולו במידה מספקת לעורר ספק סביר, אלא משום שכך מראות ראיות חיצוניות.

מהימנות הנאשם בשאלות עובדתיות

43. אחת הסוגיות העובדתיות המרכזיות שהועלתה כבר בשלב המענה לאישום סבבה סביב טענת הסיניגור, לפיה המנוח לא נפגע באירוע כתוצאה מאחיזת האש בו וכי לא נצפו על גופו כל סימני כוויות. לטענת הנאשם, המנוח בעת האירוע יצא ללא כל פגע מביתו כשהוא לבוש בתחתונים. הנאשם חזר על גרסה זו בעדותו, ושב ואמר כי המנוח לא נשרף באירוע, כי יצא עם תחתון, עם גבות, עם שיער ולא נפגע כלל [עמ' 55 לפרוטוקול ש' 17-19].

44. כבר עתה יאמר כי לטענה זו אין אחיזה במכלול הראיות שהובאו בפניי ומשכך דינה להידחות, ודי בה כדי ללמד כי הנאשם נוהג בהטעיה מודעת ומניפולטיבית בעדותו. גרסתו של הנאשם, לפיה המנוח יצא מהאירוע

כשהוא בריא ושלם וללא כל פגע נסתרת על ידי שני עדי ראיה ועל ידי ממצא רפואי.

45. כבר בעדותו של השוטר אלי יאני שנקרה למקום בסמוך מאוד לאירוע ובעוד להבות האש מיתמרות, עולה כי הוא מיד הבחין בלהבות גדולות שיוצאות מהמתחם ואז לדבריו **"מאותה דלת ראשית שאני רואה אותה בדיוק ממול לשער יצא בדיוק שנגשתי לשם, יצא משם בחור שהוא עד כמה שאני זוכר היה כהה עור ללא בגדים, רק עם תחתון, יצא לעברי וכולו בוער, ממש כולו בוער. הדבר הראשון שעשיתי פשוט הוצאתי אותו מזירת השריפה שם לכיוון פסאז' שנמצא ממול, בכביש הראשי של רחוב הפלמ"ח, הושבתי אותו שם ומיד הזמנתי גם את מד"א וכיבוי שיטפלו באותו בחור"** [עמ' 38 לפרוטוקול ש' 5-13]. העד הוסיף ותיאר את מצבו הפיזי של המנוח בעת שרץ החוצה מהמתחם באופן הבא: **"אז אמרתי ראיתי אדם שהוא ללא בגדים, רק עם תחתון שנשאר, בוער, אני עוד זוכר שכפות הרגליים שלו היו חרוכות, ממש חרוכות ובמצב של, קשה לתאר את זה. ממש מקולפות, חרוכות לגמרי והיה לו קשה ללכת לשם, עד שהעברתי אותו לצד השני של הכביש שם, שם במדרגות לכניסה לפסאז'...הבן אדם בוער היה שמה, ניסינו איזה שהוא שמיכה או משהו כזה לנסות לכבות אותו אפילו"** [עמ' 39 לפרוטוקול ש' 14-20]. העד סיפר כי האירוע היה מצמרר, כי זכר שכפות רגליו של המנוח היו חרוכות ולדבריו, קשה לתאר סיטואציה שכזו. העד בחקירה נגדית הכחיש ואף חיך בגיחוך מופתע אחר טענת הסניגור, לפיה, לא היה כל אדם שיצא משם בוער או שרוף ברגליו [עמ' 41 לפרוטוקול ש' 8-18].

46. עדותו של השוטר אלי יאני עשתה רושם מהימן ואותנטי ולא הותירה כל סיבה לפקפק בדבריו. מדובר בעד אובייקטיבי, שתיאר את האירוע על פי מה שראה במו עיניו, ועל פי מה שנחרת בזיכרונו באותו אירוע. העד הוזעק למקום האירוע במסגרת תפקידו, וניכר כי מיד החל בביצוע פעולות בשטח ולא נמצאה כל סיבה שלא לקבל את דבריו כמהימנים. עוד יש לומר כי דבריו, כאמור, מתיישבים עם יתר הראיות בעניין זה.

47. לדבריו של אלי יאני בעניין פגיעת המנוח כתוצאה מהאש שאחזה בו, ניתן למצוא חיזוק גם בדבריו של עקיבא שנכח אף הוא באירוע בעת שכל המתחם התלקח באש. בהקשר זה תיאר עקיבא כי **"אחרי כמה דקות ראיתי שרץ אתיופי מהדלת, זה שנשרף. הוא יצא מהדלת ורץ עם עיניים גדולות כזה מפחיד. לא יכולתי להסתכל, ראיתי דרך האש...והוא התיישב שם אחרי הכביש בתחתונים"** [עמ' 115 לפרוטוקול ש' 7-10]. במהלך חקירתו הנגדית התייחס לפגיעה במנוח כאירוע קשה ודרמטי שעד היום לא חלף מזיכרונו **"את זה שיצא דרך האש אני לא אשכח בחיים. חבל שהסתכלתי. עד היום אני חולם על הדבר הזה"** [עמ' 119-120 לפרוטוקול].

48. הסניגור בסיכומיו ביקש שלא לתת אמון בדבריו של העד עקיבא נוכח קיומו של סכסוך שכנים בינו לבין הנאשם, שנבע מהעובדה שהנאשם החזיק וגידל ברשותו חיות שונות בחצר המשותפת, כגון תרנגולות וציפורים. הסניגור ביקש אף להתייחס לפרשנות "המיוחדת" של עקיבא, לפיה כינה את הנאשם "כמשוגע" [עמ' 119 לפרוטוקול ש' 12] ופגע בשמו הטוב, ואף מסר כי היה עושה את צרכיו בחצר ולא בבית [עמ' 97 לפרוטוקול ש' 24]. ואכן, הרושם המתקבל הוא שמערכת היחסים בין עקיבא לבין הנאשם לא הייתה ואינה סוגה בשושנים. נראה, כי בין השניים יחסי שכנות לא טובים ויתכן אף שהיו עכורים לתקופות מסוימות, נתון המחייב בהחלט נקיטת זהירות כאשר באים להסתמך על דברי העד.

49. יחד עם זאת, דבריו של עקיבא בעניין הפגיעה במנוח משתלבים היטב עם דבריו של השוטר אלי יאני ועם הגיליון הרפואי של המנוח, שהינו בבחינת ראיה מדעית אובייקטיבית. בנסיבות אלה, לא ניתן שלא לקבל את

דבריו של עקיבא כמהימנים, על אף קיומה של מערכת יחסים קלוקלת בין השניים, ויש לקבוע כי יש לקבל את דבריו כמהימנים בנקודה זו.

50. בנוסף על אלה, מהגיליון הרפואי של המנוח (ת/12) עולה, כי באותו יום בסמוך לשעה 12:52 התקבל המנוח במיון טראומה בבית החולים סורוקה עם כוויות בחלקי גופו השונים: בפנים, בצוואר, ידיים ורגליים בדרגה של 60% [ראו גיליון דווח סעודי, המחלקה לרפואה דחופה (מיון), מסומן נט']. מדובר, אפוא בראיה אובייקטיבית המעידה על כך שהמנוח נשרף באותו יום בשטח נרחב מגופו, המספיקה לבדה כדי לקבוע ממצאים בעניין זה. כפי שיוסבר בהמשך, אין כל אינדיקציה שבין השריפה שגרם הנאשם לבין הגעתו לאשפוז, עבר המנוח טראומה אחרת באש.

51. נוכח האמור, טענת הנאשם, לפיה המנוח יצא מביתו שהוא בריא ושלם, ללא כל פגע אינה נתמכת בראיות ואף אינה מתיישבת עם מבחני ההיגיון והשכל הישר. המסקנה הסבירה היחידה היא כי מדובר בניסיון של הנאשם להרחיק עצמו מאחריות לפגיעה במנוח. מדובר בטענה מרחיקת לכת, המבוססת אך ורק על דבריו של הנאשם, ללא כל תמיכה ראייתית, אשר יש בה כדי להשליך על מהימנות הנאשם ולשמש חיזוק לראיות התביעה נגדו. בהקשר זה ונוכח קיומן של ראיות "חזקות", יש לדחות את טענת הסניגור, לפיה יש לייחס משקל מכריע למחדל חקירתי בכך שלא הובא דו"ח האמבולנס שפינה את המנוח מהזירה. הגעה למיון בסמיכות הזמנים לשריפה עם כוויות קשות בשילוב עם שני עדי ראיה, מספיקים. הוכח מעבר לספק סביר כי המנוח נכווה מהשריפה שפרצה במתחם המגורים. אף ללא דו"ח הנסיעה באמבולנס שפינה את המנוח מהזירה לבית החולים.

52. זאת ועוד, כאשר הנאשם נשאל על ידי בית המשפט מדוע לא חתך רק את העלים של העץ, הנאשם השיב כי העלים דבוקים לכל הגזע וכיצד היה יכול לעלות עד למעלה כדי לחתוך את העלים. כשנשאל, מדוע לא הביא מישהו לשם כך, השיב **"להוריד את העלים, לא, לא חשבתי, לא חשבתי"**. כשבית המשפט אמר לנאשם כי מסר במשטרה שבהתחלה חשב לחתוך רק את העלים, השיב הנאשם **"לא, חשבתי להוריד את העלים הוא לא, אולי הוא לא, אולי הוא לא הבין אותי"**. בהמשך אמר **"יכול להיות שכן חשבתי אבל, לא, לא אני לא זוכר. חשבתי או לא חשבתי לא זוכר. מה אני, מה היה בראש שלי שלא, אם אני אביא מישהו או אני אחתוך את זה, יפול על הבית וישבר הבית זה מה שפחדתי"** [עמ' 111 לפרוטוקול ש' 18-20]. נראה כי קיימת סתירה מהותית בדבריו של הנאשם בנקודה זו. בבית המשפט העיד כי לא חשב על האפשרות לחתוך אך ורק את העלים, לאחר שבמשטרה ציין כי חשב על אפשרות זו. כשעומת עם גרסתו במשטרה מסר כי אולי לא הובן דיו ולאחר מכן שינה שוב את דבריו באומרו כי יתכן וכן חשב על זה אם כי אינו זוכר. אף כאן התקבל רושם ברור של אדם המחפש גרסה, ולא אדם המנסה לזכור את האמת.

53. קושי נוסף בדבריו של הנאשם מתעורר בנוגע להתנהגותו מיד עם התפשטות האש. יש לבחון את הראיות הנוגעות לשאלה, האם הנאשם הלך עם המנוח לצדו השני של המתחם לעבר הפסאז' או שמא פנה בראש ובראשונה לדווח על השריפה למשטרה. בחקירתו הראשונה במשטרה [ת/1, עמ' 2, ש' 21-22], מסר הנאשם כי כאשר ראה שהענפים שנשרפים **"באים לכיוון הבית הישן שלי אז אני מהר רצתי אליכם ופגשתי את הניידת עם השוטרת ואמרתי לו כאן בבית האש מתפשטת, אז הוא הזמין את המכבי אש ואח"כ אמרתי לו בוא תראה איפה זה נמצא"**. בחקירתו הראשית בבית המשפט מסר הנאשם כי בעת שנדלקה האש, יצא עקיבא מביתו וגם המנוח. לדבריו, **"מספון. הוא יצא והוא אומר לי מה קרה?"**

אמרתי לו שרפתי איזה עץ של השכן והאש בוערת. לקחתי אותו לפסאז' שזה מול הבית שלי, יש שם מדרגות והושבתי אותו. אחר כך אמרתי לחברי, זה עקיבא אמרתי לו שילך להזמין משטרה יעני לא יודע להזמין משטרה, מכבה אש, הוא אומר לי לא. אז הוא אמר לא, אני מה עשיתי, הלכתי בעצמי לנקודה" [עמ' 54-55 לפרוטוקול]. בהמשך מסר לגבי המנוח "הלכנו ביחד לפסאז' היה בערך איזה 50 מטר, הלכנו לשמה והושבתי אותו וכמו שאמרתי לך, הלכתי לשוטר" [עמ' 55 לפרוטוקול ש' 19-20].

54. בחקירתו הנגדית של הנאשם חזר על דבריו כי לאחר שהדליק את האש המנוח יצא מביתו וכי הוא לקח אותו לכיוון הפסאז'. ואחרי שהבחין שהעלים עוברים לכיוון העבר השני של המתחם אז מהר רץ למשטרה [עמ' 80 לפרוטוקול ש' 11-14]. בהמשך מסר כי "אני, אני, אני כשהדלקתי עקיבא יצא ואחר כך הבחור הזה יצא ואחרי שיצאו אני דיברתי אתו, אני אמרתי לעקיבא שיזמין מכבה אש, אמרת לו לא לך אתה, אני לקחתי את האתיופי הזה לפסאז' למדרגות לשבת ואחר כך כשראיתי שזה מתלקח, רצתי מהר למשטרה" [עמ' 82 לפרוטוקול ש' 22-25].

55. עולה, אפוא, כי בחקירתו במשטרה לא ציין הנאשם את העובדה שהוציא את המנוח מהמתחם והושיבו בפסאז', לא ציין את העובדה כי ביקש מעקיבא להזמין משטרה וזה סירב, אלא ציין כי עם פרוץ השריפה רץ מהר לכיוון תחנת המשטרה להזעיק עזרה. מדובר בסתירה בדברי הנאשם לעניין הפעולות שנקט בסמוך להתלקחות האש בין הדברים שמסר במשטרה לבין הדברים שמסר בבית המשפט.

56. בנוסף לכך, דבריו של הנאשם נסתרים גם בדברי השוטר אלי יאני שסיפר כי כאשר הבחין בלהבות האש מיד הוציא הוא עצמו את המנוח מזירת השריפה לכיוון הפסאז' שנמצא ממול והושיבו שם. כאשר השוטר אלי יאני נשאל בחקירתו הנגדית האם יתכן שזה לא הוא אשר הוציא את המנוח מתוך המתחם אלא הנאשם בעצמו, השיב העד "ממש לא, אני אגיד לך גם, אני יכול גם, אני עכשיו נזכר גם, שגם בכניסה לבית שם הייתה לו שם גם טלוויזיה ממול, איך שנכנסים לשם לדירה יש שם גם טלוויזיה ואני אישית הוצאתי שם את הבן אדם הזה שם" [עמ' 41 לפרוטוקול ש' 25-27]. מדובר, אפוא, שוב בגרסה בלתי מהימנה של הנאשם, שנסתרה באופן בולט בדבריו של השוטר. דבריו של הנאשם, כאמור, יוצרים פעם אחר פעם את הרושם כי יהא מוכן לומר כל דבר שיש בו כדי להציל את עורו וכדי ליצור רושם חיובי בעניינו. ניסיונותיו של הנאשם להרחיק עצמו בכל מיני נימוקים והסברים חסרי שחר, מלמדים כי אין משקל לעדותו. יתרה מזו, שקרי הנאשם בנושאים מרכזיים אלה, מחזקים את ראיות התביעה נגדו.

57. סיכומו של דבר, יש לומר בסוגיית המהימנות, כי ההרחקה של הנאשם מהריגת המנוח הינה קיצונית בנסיבות העניין. לא רק שהנאשם מסר גרסה, כי לא חשב שהמנוח עלול להיהרג כתוצאה משילוח האש בעץ הדקל, ולא רק שמסר גרסה, לפיה המנוח יצא בריא ושלם מהאירוע, אלא שגם בסופו של דבר מסר גרסה כי הוא עצמו פינה את המנוח מאזור השריפה, בניגוד לגרסת השוטר. כל אלה מהווים הפרזה תמוהה, שאינה מתיישבת עם חומר הראיות באופן בולט. הפרזה זו יש בה כדי ללמד על היעדר מהימנות באופן מובהק ועל תחושות האשמה של הנאשם.

מהימנות הנאשם בשאלת היסוד הנפשי

58. הרושם הבלתי מהימן שהותיר הנאשם בנוגע לשאלות עובדתיות מהותיות מתקבל גם למעשה בתיאור הבלתי מהימן שלו ביחס ליסוד הנפשי שלו בביצוע המעשה.

59. הנאשם מסר למעשה מספר גרסאות שונות לעניין האפשרויות "לטפל" בעץ, אותן שקל כביכול בטרם ביצע את השילוח של האש. בחקירתו במשטרה מסר לגבי האפשרות לחתוך את העץ, עליה שוחח למעשה עם בעל הבית כי **"אני אמרתי לו שאי אפשר לחתוך כי אם חותכים היא תיפול על הבניין ויהרס הבניין כי הוא ישן וגם החדרים עשויים מקרקע..."** [ת/1 עמ' 2 ש' 39-40]. גם בחקירה נגדית חזר על גרסה זו באומרו **"הוא אמר שהוא לא יודע מה לעשות עם העץ, הוא אמר שהוא לא יודע לחתוך או מה לעשות ואני אמרתי לו שאי אפשר לחתוך כי אם חותכים העץ יפול והבניין ייהרס"** [עמ' 77 לפרוטוקול ש' 26-28].

60. אופציה אחרת שנשמעה מפי הנאשם עלתה בחקירה במשטרה, לפיה בהתחלה לא חשב לשרוף את העץ, אלא **"בהתחלה חשבתי רק לחתוך את העלים"** וכנשאל מדוע לא עשה כן, השיב **"כי כאשר דיברנו על כך הבנו שמישהו יבוא לחתוך לפחות בשבע מאות [ש' 1/ת עמ' 3 ש' 47-49]**. בחקירתו הנגדית נשאל הנאשם האם מה שהפריע לו לבצע את החיתוך היה העניין של התשלום, על כך השיב הנאשם, **"לא הפריע לי, לא הפריע לי אם חותך אותו ואני משלם 700 או 1,000 שקל או 2,000 שקל ייפול על הבית בגלל זה לא, לא חתכתי אותו"** [עמ' 90 לפרוטוקול ש' 23-24]. כשנשאל בסוגיה זו על ידי בית המשפט מדוע לא חתך רק את העלים במקום לחתוך את כל העץ, השיב תחילה כי **"העלים זה, זה, זאת אומרת הם דבוקים לכל הגזע"**, בהמשך מסר **"עד למעלה, איך אני אעלה עכשיו את העלים, איך אני אחתוך את העלים?"** וכשנשאל מדוע לא הביא בעל מקצוע לשם כך, השיב כי לא חשב על אפשרות זו. כשעומת עם דבריו בחקירה במשטרה בנקודה זו, השיב **"לא, חשבתי להוריד את העלים הוא לא, אולי הוא לא הבין אותי"**. בהמשך מסר כי יתכן וחשב על האפשרות, אבל אינו זוכר. [עמ' 110-111 לפרוטוקול].

61. גרסה נוספת נמסרה מפי הנאשם, לפיה כאשר שורפים את העלים **"העלים שלהם לא נופלים ברצפה והם נשארים עוד שוכה ועוד שוכה ואני יודע וחשבתי שאם אני שורף את העלים אני יודע שהעץ לא ישרף... אני רצתי לשרוף בגלל העלים ורציתי שישאר עץ"** [ת/1 עמ' 2 ש' 18-20 וש' 45]. בהמשך מסר **"לא ידעתי שהעלים יעופו. לא חשבתי על זה חשבתי שישרפו וזה... חשבתי שיישרף וייפול הכל ברצפה"** [ת/1 עמ' 3 ש' 58-59]. על גרסה זו חזר בחקירה ראשית **"אמרתי שישרפו העלים וככה אני מכיר, כששורפים את העלים היבשים אז הכל נופל ברצפה והגזע והעלים הירוקים נשארים וככה זה היה..."** [עמ' 54 לפרוטוקול ש' 22-23]. בחקירתו הנגדית מסר **"והמחשבה אומרת מה, שהעלים היבשים האלו נשרפים ונופלים"** [עמ' 75 לפרוטוקול ש' 27]. בחקירתו הנגדית מסר הנאשם כי הבין שהעלים ישרפו וייפלו וכי במתחם בו היה נטוע העץ הי מקום לנפילתם **"אני, אני אומר לך אני לא ציפיתי, אני לא יודע, אני לא ציפיתי, אני יודע שאם העלים ישרפו יפלו למטה במתחם החדש שלי שגרתי שמה והיה מקום איפה ייפול זהו"** [עמ' 77 לפרוטוקול ש' 8-10].

62. נוצר מצב בו הנאשם מודע להשלכות כריתת העץ, מודע לעובדה שייאלץ לשלם כסף בגין פנייה לגורם מוסמך, אך מנסה לשכנע כי לא היה מודע לסיכון הכרוך בשילוח האש בעץ המתנשא לגובה 25 מטר. הנאשם מעלה אפשרויות שונות לטיפול בעץ. תמוה האופן בו הנאשם מודע להשלכות של כריתת העץ כשלם או כריתת ענפי העץ בלבד, אך אינו מודע לאפשרויות הסיכון האמתיות המתבקשות בשילוח אש בעץ. בהקשר זה, יש לדחות את גרסת הנאשם, לפיה חשב שאם יחתוך את הענפים של הדקל שהינו בגובה של 25 מטר **"ייפול על הבית"** אך לעומת זאת, אם ישרוף את העץ, כל העלים ישרפו וייפלו **"ישר" למטה לחצר, כשיש מספיק מקום לנפילתם, מבלי שיתפשטו לעבר המבנה. זאת, כאשר קיים**

מרחק של מטר בלבד בין העץ לקיר הסמוך, שמאחוריו המחסן. מדובר בגרסה בלתי משכנעת ובלתי מהימנה אשר אין בנמצא כל סיבה לקבלה.

63. עוד יש לומר כי הנאשם מסר גרסה לפיה הניח כי ישרוף את העלים היבשים של העץ והם יפלו ארצה והעץ והעלים הירוקים יוותרו על כנם. תיאוריה זאת ביסס הנאשם על מעין ידע מוקדם, לפיו ראה עצי תמר שרופים בעיר באר שבע, בשכונה ה', כאשר העלים נשרפו בעוד הגזע נותר שלם. לדבריו, יתכן שילדים ביצעו פעולה זו אם כי לא ראה זאת בפועל. **"...שהעלים שלהם לא נופלים ברצפה והם נשארים עוד שכבה ועוד שכבה ואני יודע וחשבתי שאם אני שורף את העלים אני יודע שהעץ לא ישרף..."** [ת/1 עמ' 2 ש' 18-19]. כשנשאל, היכן ראה ששורפים את העלים אז העץ לא ישרף, השיב הנאשם **"בבאר שבע אבל מזמן אני לא יודע איפה אני לא זוכר אבל אני זוכר זה ככה ועובדה שאיפה שאני הדלקתי נשרפו רק העלים היבשים והעץ לא נשרף"** [ת/1, עמ' 2, ש' 24-25].

64. גרסה זו של הנאשם אינה יכולה להתקבל, שכן הנאשם בעצמו העיד כי לא ראה את כל התהליך של שריפת עצי דקל, לא ראה מי שרף, איך שרף, באילו אמצעים השתמש, האם בנוכחות כיבוי אש ועוד שאלות מהותיות נוספות. הדרך של הנאשם למצוא צידוק למעשיו מעוררת תמיהה, אינה משכנעת ואינה מתיישבת עם ניסיון החיים והגיונם של דברים. מדובר, אפוא, בשילוח אש בעץ גבוה מאוד, כבן 25 מטר, אותו ניתן לדמות לבניין בעל מספר קומות, פעולה שלא ניתן להקל ראש בביצועה ולהסתמך, אם בכלל, על השערות או הנחות המתבססות על מראה של עצים שרופים, שלפי גרסת הנאשם, ראה ברחבי העיר. בנסיבות אלה, נוצר הרושם כי הנאשם ניסה למצוא צידוק למעשיו בניסיונו להסתמך על דברים שאינם מבוססים מבחינה עובדתית ומדעית, רק כדי להראות כי ביצע את המעשה מתוך תחושה שידע מה הוא עושה, אף אם אין הדבר באמת כך. גרסת הנאשם בחקירתו במשטרה, לפיה ראה עצים שנשרפים ברחבי העיר מנסה להותיר רושם כי הנאשם למעשה יודע על מה הוא מדבר. ואולם, בחקירתו הנגדית הנאשם נסוג מהאמירה הכוללת שראה כיצד עצים נשרפים והדבר מוסיף לרושם שהנאשם ניסה להציג בפני השופט, שהינו לגמרי לא מהימן. יודגש, אין מדובר רק בכך שהנאשם, עשה טעות, ראה עצים שרופים והסיק בתום לב כי ניתן כך לפתור את בעיית העלים השרופים. גרסתו לפיה עבר את כל תהליך החשיבה הזה לפני הבערת העץ, פשוט לא משכנעת. לא ניתן להאמין לנאשם שלא הבין כי הבערת עץ בגובה כזה יוצרת סיכון לכל הסביבה.

65. עוד בהקשר זה הנאשם שב ואמר בחקירתו הנגדית כי לא היה מודע לאפשרות שהאש תתפשט ותעבור לצדו השני של המתחם גם בשל העובדה שקיימת חומה המפרידה בין החצרות. אין לשכוח כי מדובר בעץ גבוה מאוד, שגובהו עולה במידה ניכרת על גובהו של הקיר החוצץ וצמרתו מתנשאת לכדי 25 מטר. שליחת אש בעץ בגובה שכזה וברוחב משמעותי, כפי שעלה מדברי הנאשם, בהחלט ובהחלט עלולה להתפשט לאורכו של העץ ולהגיע עד לקצה צמרתו, כמעין לפיד בוער, ואף הרבה מעבר לאותה חומה שכמעט צמודה אליו, המגיעה לגובה של מטרים ספורים בלבד. הנאשם אינו ילד ואינו מפגר. אין לקבל את גרסתו לפיה האמין במעשיו באופן מוחלט וייחס לחומה מעין תפקיד של חומת מגן כשהיא בגובה הפחות בהרבה מגובהו של העץ. יתרה מכך, באותה מידה שהאש התפשטה לעבר צדו הדרומי של המתחם היא יכולה הייתה, בכפוף לתנאי מזג האוויר וכיוון הרוח, אף להתפשט לכיוון אחר. הנאשם, שאינו מפגר כאמור, הבין גם את זאת, ונטל סיכון מודע.

66. בהקשר זה יש לשוב ולהיזכר בעניין גרסת הנאשם שנמצאה כבלתי מהימנה בנוגע לטענתו, לפיה המנוח יצא משטח המתחם ללא שנראו על גופו כל סימני כוויות. כאמור, טענה זו של הנאשם בשאלה משמעותית,

נדחתה בשתי ידיים ונמצאה אובייקטיבית כשקרת, ויש בה כדי להשליך על מידת מהימנותו הכללית של הנאשם. הרושם המתקבל הוא כי הנאשם בחר להרחיק עצמו מהתוצאה המצערת, על אף העובדה שגרסתו נעדרת כל תמיכה ראיתית. הנאשם פשוט טוענת טענות לגבי העובדות, כפי שהיה רוצה שתהיינה, בלי קשר למציאות: לא חשבת, לא הסתכנתי, לא ראיתי, לא ידעתי, וגם המנוח יצא שלם מהאירוע.

ממצאי עובדה פיזיים

67. באשר **לתיאור הפיזי של מתחם המגורים ואופן התפשטות האש** יש להתבסס בעיקר על חוות הדעת שנערכה בנוגע לחקירת השריפה, על נספחיה [ת/3] ועל עדותו של רשף בסט פיני [ע.ת.2] המשתלבת עם עדויות נוספות ובעצם בעיקרה אינה במחלוקת. לפיכך, יש לקבוע, כי מתחם המגורים מושא כתב האישום ממוקם בין שני גושי הבניינים ברחוב הפלמ"ח. בחזית מתחם יחידות הדיור קיימים שני שערים לחצרות סמוכות, הצפונית והדרומית. בין שתי החצרות הפריד קיר אבן. על פי חוות הדעת [ת/3] יחידות הדיור שבחצר הצפונית אינן בשימוש והם שייכות לאלוהו ריצקר. בפינת חצר זו קיים עץ דקל המתנשא לגובה של כ-25 מטר והוא נטוע בקרבת הקיר החוצץ בין החצרות במרחק של מטר לערך. על פי עדותו של הנאשם רוחבו של העץ הוא בערך **"30 על 30 אבל בגלל העלים אז זה בערך מטר וחצי על מטר וחצי"** [עמ' 54 לפרוטוקול ש' 24-25].

68. בחצר הדרומית השייכת לניסים ג'יבלי קיימות 5 יחידות דיור כשארבעה מהן מאוכלסות על ידי שוכרים. בצמוד לקיר המפריד בין החצרות קיימים מדפים שבהם מאוכסן ציוד שונה, כגון: עצים, מוצרי חשמל, אמגזיות, אירוסולים וכו', כשמעל המדפים בנוי כיסוי פיברגלס. **הקרבה בין המדפים הללו לבין עץ הדקל בחצר הצפונית אינה עולה על מרחק של שני מטרים**. בתוך החצר הדרומית קיים עץ דקל נוסף הנטוע במרכז החצר.

69. על פי הממצאים שעולים מחוות הדעת יש לקבוע כי נמצאו סימני בעירה על עץ הדקל הנמצא בחצר הצפונית (החל מגובה של 1.5 מטר מהקרקע עד לצמרת העץ). על הקיר החוצץ נמצאו סימנים של חריכה בנקודה בה נטוע העץ עם כיוון התפשטות האש לעבר תקרת הפיברגלס, משם התפשטה האש לעבר המדפים שסוככים תחת תקרה זו. בהמשך, האש התפשטה לעבר יחידת המגורים בצד הצפון מערבי של החצר הדרומית וממנה ליתר היחידות הצמודות לה. האש אף התפשטה ואחזה בעץ הדקל הנמצא במרכז החצר הדרומית. מעבר לכך, עולה מחוות הדעת, כי האש חדרה למבנה נוסף בחלק הדרום מזרחי של החצר הדרומית, בו שתי יחידות מגורים נוספות, כאשר בדרומית שביניהן התגורר המנוח. עוד עולה מחוות הדעת, כי האש התפשטה אף לעבר מבנה משרדים ממזרח ליחידות הדיור. סיכומי של דבר, יש לקבוע כפי שעולה מפי העד, כי האש התפשטה מהחלק הצפון מערבי של המתחם לחלקו הדרום מערבי [עמ' 22 לפרוטוקול ש' 11-13].

70. עוד יש לקבוע בהתאם לחוות הדעת, כי עקב ריבוי חומרי בעירה שונים האש התפשטה במהירות בכל המתחם. בנוסף, הוכח בהתאם לעדותו של ע.ת.2 כשהיא משתלבת גם עם עדויות של עדים נוספים כי האירוע התרחש ביום העצמאות בשעת צהריים [עמ' 24 לפרוטוקול, ש' 3-4].

71. באשר לממצאי עובדה הנוגעים להתנהלות הנאשם עם פרוץ השריפה, לרבות פינוי המנוח משטח האש לעבר הפסאז' והושבתו שם, יש לקבוע בראש ובראשונה, בהתאם לעדות הנאשם אשר אושרה על ידי השוטף אלי יאני, כי הנאשם אכן הגיע בעצמו לתחנת המשטרה, שם פגש בניידת ודיווח על פרוץ השריפה.

עוד יש לקבוע כי השוטר ביחד עם הנאשם ניגשו למקום האירוע [עמ' 37 ש' 27-28]. באשר לפינוי המנוח מזירת השריפה יש לקבל את גרסת השוטר אלי יאני ולקבוע, כי הוא עצמו (השוטר) פונה את המנוח מביתו כשהאש אחזה בגופו והושיבו בעבר השני של המתחם והזעיק עזרה [עמ' 41 לפרוטוקול ש' 25-27]. עוד יש לקבוע בהתאם לעדותו של השוטר יאני כי הנאשם כל העת היה נוכח בזירה [עמ' 39 ש' 23-24] וכן כי הנאשם עזר לזקנה שהייתה במקום וסייע לחלץ אותה, כפי שעלה מעדותו של עקיבא [עמ' 118 לפרוטוקול ש' 31-32]. טענת הנאשם כי הוציא את המנוח מהמתחם עוד לפני הגעת השוטר, או בכלל, נדחתה לעיל.

סיבת המוות ובחינת הקשר הסיבתי העובדתי

72. משנקבע כי גרסת הנאשם, לפיה המנוח יצא מהאירוע כשלא נצפו על גופו סימני כוויות, נמצאה בסתירה מוחלטת לשתי עדויות ולממצא רפואי, יש לקבוע כי המנוח אכן נפגע באירוע כתוצאה מהאש שאחזה בו בחלקים נרחבים של גופו. עתה יש לבחון קשר סיבתי בין אותן כוויות להן גרם הנאשם לבין מות המנוח.

73. כידוע, בעבירת ההריגה תנאי הכרחי להרשעת הנאשם הינו הוכחת קיומו של קשר סיבתי בין המעשה (שילוח האש בעץ הדקל) לבין תוצאת מותו של המנוח. מבחנו של הקשר הסיבתי העובדתי הנו "מבחן האלמלא" או "מבחן הסיבה בלעדית אין". לצורך קביעת קיומו של קשר סיבתי-עובדתי מעשיו של הנאשם בהריגה צריכים להימצא בשרשרת הסיבות שהביאו למות הקורבן (י. קדמי, **על הדין בפלילים** חוק העונשין, עמ' 1066, חלק שלישי, מהדורה מעודכנת, 2006). במסגרת מבחן זה תיבדק השאלה האם התנהגות הנאשם מהווה סיבה הכרחית להתרחשות התוצאה.

74. על פי טענת הסנגור בסיכומיו, כפי שעולה מראיות התביעה (ת/13 דו"ח סיכום פטירה, תיקו הרפואי של המנוח ומסמכים נוספים מתיקו הרפואי) היה המנוח חולה במחלת האיידס ולדבריו, הואיל ומדובר במחלה סופנית והואיל והנאשם לא היה מטופל באופן סדיר ולא שיתף פעולה במשך מספר חודשים עם הרופאים, מהווה הדבר גורם זר מתערב שהינו בבחינת אירוע משלים לתוצאת המוות, שללא התקיימותו לא הייתה התוצאה מתרחשת ומשכך יש בכוחו לנתק את הקשר הסיבתי העובדתי ולהוביל לזיכויו של הנאשם. עוד טען הסניגור כי עקב מחלתו של המנוח ובשל העובדה שלא טופל, יש להציב אותו תחת הכותרת המשפטית של נפגע בעל "גולגולת דקה".

75. מהגיליון הרפואי של המנוח (ת/12) עולה, כי בסמוך לשעה 12:52 התקבל המנוח במיון טראומה בבית החולים סורוקה עם כוויות בחלקי גופו השונים: בפנים, בצוואר, ידיים ורגליים בדרגה של 60% [ראו גיליון דווח סעודי, המחלקה לרפואה דחופה (מיון), מסומן נט']. בסיכום הרפואי בדו"ח הפטירה של המנוח (ת/12) עולה כי המנוח התקבל בבית החולים כשהוא סובל מכוויות בדרגה של 60%. עוד נכתב כי המנוח סבל מאיידס והיה במעקב עקב המחלה. **"החולה הגיע עם מערכת חיסון פגועה ושתח גדול של הכוויות... למרות לטיפול מקסימלי החולה נפטר עקב כוויה עמוקה עם שתח גדול בשילוב עם מערכת חיסון פגוע יל ידי AIDS"** (השגיאות במקור).

76. מחד גיסא, הסנגור אכן הוכיח כי המנוח לא נעתר לטיפול שהוצע לו במסגרת המעקב הרפואי שבוצע לו עקב גילוי מחלת האיידס והדברים באים לידי ביטוי בנ/1. מאידך גיסא, נראה, כי המנוח חיי בצלה של מחלת האיידס לא מעט שנים וניהל אורח חיים רגיל. הנאשם בעצמו אף העיד כי המנוח היה יוצא לעבודה מידי יום. כמו כן, במהלך השנים 2002-2007 לא עלתה תמונה רפואית מדאיגה באופן חריג עליה ניתן יהיה לבסס

ניתוק של הקשר הסיבתי. לפיכך, יש לקבוע בנסיבות העניין כי אלמלא האש שאחזה במנוח הוא יכול היה להמשיך ולנהל חיו בצלה של המחלה, שלוותה אותו במשך מספר שנים עובר לאירוע.

77. נסיבות המקרה הנתמכות בממצאים רפואיים מובילות למסקנה חד משמעית כי קיים קשר ישיר בין שילוח האש בעץ הדקל לבין מותו של המנוח. שילוח האש בעץ מהווה סיבה הכרחית להתרחשות התוצאה הקטלנית, אף אם אינה הסיבה היחידה והתכופה להתרחשות המוות.

78. במישור המשפטי, יש להדגיש כי גם אם המנוח היה מונשם בחדר טיפול נמרץ בבית החולים, ובמקום זה נפגע בשריפה, ניתן היה להטיל אחריות למעשה המוות על הנאשם. הדברים ברורים ומובהקים אף יותר כאשר מדובר במנוח שניהל את חיו בצלה של המחלה, עבד לפרנסתו, וניהל אורח חיים רגיל.

79. בהקשר זה יש להיזקק לסעיף 309 לחוק שעניינו, שמפאת חשיבותו לענייננו יובא במלואו, תוך שימת דגש לסעיף קטן (4):

309. גרימת מוות - מהי

"בכל אחד מן המקרים המנויים להלן יראו אדם כאילו גרם למותו של אדם אחר, אף אם מעשהו או מחדלו לא היו הגורם התכופ ולא היו הגורם היחיד למותו של האחר:

(1) הסב נזק גופני המצריך טיפול רפואי או כירורגי והטיפול גרם למותו של הניזוק, ואין נפקא מינה אם הטיפול היה מוטעה ובלבד שנעשה בתום לב ובידיעה ובמיומנות רגילות, שאם לא נעשה כן - לא יראו את מסב הנזק כמי שגרם למותו של הניזוק;

(2) גרם חבלת גוף שלא היתה מביאה למות הנחבל אילו נזקק לטיפול רפואי או כירורגי נכון או אילו נהג זהירות מספקת באורח חיו;

(3) באלימות או באיום באלימות הביא אדם לעשיית מעשה שגרם למותו, כשהמעשה נראה לנפגע כדרך טבעית בנסיבות המקרה להימלט מן האלימות או מן האיומים;

(4) במעשהו או במחדלו החיש את מותו של אדם הסובל ממחלה או מפגיעה שהיו גורמות למותו גם אילו לא מעשהו או מחדלו זה;

(5) מעשה או מחדלו לא היה גורם מוות, אילולא נצטרף עמו מעשה או מחדל של האדם שנהרג או של אדם אחר."

80. סעיף 309 כאמור מונה מספר מצבים לפיהם ניתן להטיל אחריות פלילית גם במצבים בהם התנהגות הפוגע או מחדלו לא היו הגורם היחיד והתכופ שהוביל בסופו של דבר לקרות התוצאה הקטלנית. בענייננו אנו, הוכח כי המנוח נכווה באירוע בחלקי גופו [ראו עדויות עקיבא והשוטר יאני וכן ממצאים רפואיים]. יתכן כדברי הסניגור שהכוויות בגופו של המנוח לא היו הגורם התכופ ולא היו הגורם היחיד למוות. יחד עם זאת הנאשם שהבעיר את האש בעץ הדקל ייחשב כמי שגרם למוות, הואיל ובמעשיו היה כדי להחיש את המוות, וזאת גם אם מחלת האיידס שליוותה את המנוח הייתה גורמת למוות, בהמשך השנים, או אפילו החודשים, אילולא מעשה זה. זאת, אף אם קיימת אפשרות כלשהי, כי אדם שאינו נושא את הנגיף היה יכול להיוותר בחיים כתוצאה מפגיעה זהה.

81. מכל מקום, המסקנה המתבקשת הינה, כי הוכח מעל לספק סביר, בקיומו של קשר סיבתי עובדתי בין שליחת האש בעץ על ידי הנאשם לבין פטירת המנוח.

עבירת ההריגה : סעיף 298 לחוק - היסוד הנפשי

מסגרת נורמטיבית

82. סעיף 298 לחוק העונשין קובע, כי "הגורם במעשה או במחדל אסורים למותו של אדם, יאשם בהריגה, ודינו - מאסר עשרים שנים".

83. עבירת ההריגה הינה עבירה תוצאתית מסוג מחשבה פלילית. היסוד העובדתי של העבירה כולל מעשה או מחדל אסור, תוצאה שהיא מותו של אדם, וכן קשר סיבתי בין המעשה לתוצאה. היסוד הנפשי של העבירה הינו, כאמור, מחשבה פלילית, המוגדרת בסעיף 20(א) לחוק:

20. מחשבה פלילית

"(א) מחשבה פלילית- מודעות לטיב המעשה, לקיום הנסיבות ולאפשרות הגרימה לתוצאות המעשה, הנמנים עם פרטי העבירה, ולעניין התוצאות גם אחת מאלה:

(1) כוונה - במטרה לגרום לאותן תוצאות;

(2) פזיזות שבאחת מאלה:

(א) אדישות - בשוויון נפש לאפשרות גרימת התוצאות האמורות;

(ב) קלות דעת - בנטילת סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאות האמורות, מתוך תקווה להצליח למנען."

84. דהיינו, במקרה של עבירת הריגה יש להוכיח במסגרת היסוד הנפשי מודעות לטיב המעשה, מודעות לנסיבות, מודעות לאפשרות גרימת התוצאה הקטלנית. באשר למצב המשפטי כיום הוכרע כי צריכה להתקיים בנאשם מודעות לתוצאה הקטלנית, ולא די במודעות לאפשרות של פגיעה, אפילו חמורה, בקורבן (ראו ע"פ 6365/12 פלוני נ' מדינת ישראל, מיום 9.10.13). בנוסף לכך, יש להוכיח יסוד נפשי של כוונה או פזיזות, כאשר פזיזות כוללת אדישות או קלות דעת לאפשרות התקיימותה של התוצאה.

85. הפזיזות באה לידי ביטוי בחזות מראש של התרחשות התוצאה האסורה, כשלצדה אדישות לאפשרות גרימת התוצאה, או למצער, קלות דעת ביחס אליה, קרי מודעות לאפשרות של גרימת התוצאה תוך תקווה שהיא לא תיגרם. מבחנה של הפזיזות הוא מבחן סובייקטיבי אישי. לפיכך, הפזיזות מתגבשת רק אם יוכח כי הנאשם חזה בפועל סיכון ממשי לחיי הקורבן (ראו ע"פ 10715/08 ולס נ' מדינת ישראל, מיום 1.9.09).

86. עוד יובהר, כי הוכחתו של היסוד הנפשי של עבירת ההריגה יכול שתיעשה הן בהתבסס על אמירות של הנאשם עצמו, והן בהתבסס על ראיות נסיבתיות-חיצוניות כמו גם באמצעות חזקות ראיות-עובדתיות, המשקפות את ניסיון החיים והשכל הישר, כגון חזקת המודעות הכללית. חזקה זו מורה כי אדם מודע, בדרך כלל, למשמעות התנהגותו, מבחינת טיבה הפיזי, קיום נסיבותיה ואפשרות גרימת התוצאות הטבעיות שעשויות לצמוח ממנה. חזקת המודעות איננה חזקה חלוטה, והיא ניתנת לסתירה בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה לגופו (ראו ע"פ 6294/11 פלוני נ' מדינת ישראל, מיום 20.2.14).

87. במסגרת היסוד העובדתי נדרש, כאמור, קיומו של קשר סיבתי-עובדתי בין המעשה לבין התוצאה הקטלנית.

מטרתו של מבחן הקשר הסיבתי המשפטי הינה להצר את שרשראות הקשר הסיבתי העובדתי שנוצרו, על מנת לייחס למתנהג ספציפי את האחריות המשפטית להתרחשותה של התוצאה. המבחן שנקבע לקיומו של קשר סיבתי משפטי הינו מבחן הצפיות הסבירה, דהיינו יש להוכיח כי ניתן וצריך היה לצפות באורח סביר תוצאה קטלנית. יוער כי "אין הכרח להוכיח כי הנאשם צפה את תהליך גרימתה של התוצאה הקטלנית לפרטיו, על אופן התרחשותו המדויק, אלא די בכך כי צפה את האפשרות להתרחשות התוצאה הקטלנית מבחינת סוגה וטיבה" (ע"פ 4752/08 שולמן נ' מדינת ישראל, (לא פורסם, 6.4.09).

88. מכיוון שמדובר במבחן של צפיות, נפסק כי מבחן הקשר הסיבתי המשפטי נבלע למעשה במסגרת דרישת המודעות הסובייקטיבית כלפי רכיב התוצאה, שאף היא משמעה צפיית האפשרות של התרחשות התוצאה, ומשכך מיתרים מבחני היסוד הנפשי בעבירת ההריגה את הצורך לבחון בנפרד קיומו של קשר סיבתי משפטי (ע"פ 9647/10 פלוני נ' מדינת ישראל, מיום 3.1.13).

מן הכלל אל הפרט:

ממצאים עובדתיים ביסוד הנפשי

89. נוכח המסקנה, כי הנאשם ביצע את האלמנטים העובדתיים של עבירה זו, דהיינו שילח אש בעץ הדקל, אש שהתפשטה מהחלק הצפון מערבי של מתחם יחידות הדיור לחלקו הדרום מערבי של המתחם, ואחזה בגופו של המנוח וגרמה למותו בשל כך, מתעוררת השאלה האם התקיים בנאשם המצב הנפשי הדרוש לעבירות בהן הואשם.

90. מהראיות שפורטו לעיל, עולה כי הנאשם במעשיו שילח אש בעץ הדקל כאשר הוא מבצע פעולה זו מתוך מודעות מוחלטת למעשיו. הנאשם מסר הן בחקירותיו במשטרה והן בפני בית המשפט כי נטל מצת ונייר ושילח את האש בעץ הדקל במטרה למנוע את הכלוך הנגרם מקינון הציפורים ועל כך אין חולק.

מודעת להימצאות המנוח בביתו בשעת השריפה

91. בין הצדדים התעוררה מחלוקת בשאלה, האם הנאשם ידע כי המנוח שוהה ביחידה שלו בעת שילוח האש בעץ. יוקדם ויודגש בעניין זה, כי בנסיבות העניין כפי שהמנוח, לכאורה, נפגע באירוע, באותה מידה יכול היה להיפגע אדם אחר, דייר המתגורר במתחם, עובר אורח, אדם שהגיע להושיט עזרה, אדם מבוגר, אדם צעיר, מספר בני אדם ועוד תרחישים רבים אחרים. כך שטענת ההגנה בדבר ידיעת הנאשם על קיומו של המנוח בדירתו נעדרת משקל של ממש, הואיל ובסיטואציה שכזו יכול היה להיפגע גם אדם חיצוני שלא שוכן במתחם זה, שמסיבה כלשהי נזדמן לסביבת מקום.

92. מעבר לאמור, יצוין כי יש להעניק משמעות למועד בו ביצע הנאשם את פעולת שילוח האש בעץ, הלא הוא יום העצמאות, שהינו יום שבתון במדינה, בסביבות השעה 12:00 בסביבת מגורים. בהקשר זה טענה המאשימה כי בנסיבות העניין הנאשם היה מודע לכך שקיימת אפשרות שמי מהדיירים נמצא בביתו, כך אם היה מדובר ביום רגיל ועל אחת כמה וכמה ביום שבתון.

93. עוד ייאמר כי הנאשם בחקירתו הנגדית מסר כי הוא עצמו לא עבד באותה תקופה, כי גם עקיבא לא עבד במועד האירוע, לעומת המנוח, שכן עבד והיה יוצא לעבודה בסביבות השעה 14:00 [עמ' 65-66 לפרוטוקול]. עוד העיד הנאשם כי היה רואה את המנוח באותן שעות **"בשתיים, בשלוש, בבוקר. אומרים שלום, שלום וזהו. עקיבא הייתי רואה אותו כל, כל רבע שעה"** [עמ' 67 לפרוטוקול ש' 7-9]. עוד סיפר בהקשר זה כי התנדב בבית תמחוי במשך חמש שנים יום ויום ואז לפעמים היה רואה את המנוח בבוקר. **"אחת ככה הייתי רואה אותו"** [עמ' 67 לפרוטוקול ש' 22-29]. בהמשך החקירה נשאל מדוע לא הזהיר את האנשים שהיו שם, והשיב כי לא ראה שום אנשים **"אבל לא ראיתי שום אנשים"** [עמ' 81 לפרוטוקול ש' 8]. בהמשך אמר כי לא הזהיר משום שלא הניח שהאש תתפשט עד לשם [עמ' 81 לפרוטוקול]. בהקשר זה, העיד עקיבא כי במועד האירוע, כמספר דקות עובר לשליחת האש בעץ הדקל חזר מטיול בוקר ברחובות העיר בסביבות השעה 12:00 בצהריים לדירתו במתחם.

94. בנסיבות אלה ניתן להניח כי גם אם הנאשם לא ידע בוודאות כי מי מהדיירים נמצאים בביתם בשעת המעשה, עדיין היה מודע לכך כי קיימת אפשרות מוחשית שבמתחם מגורים מאוכלס, בשעת צהריים ביום שבתון לכל המדינה, שנפש כלשהי נוכחת באחת החצרות. אני מאמין לנאשם שלא היה מודע לאפשרות זו. הדברים נכונים ביתר שאת נוכח העובדה שעקיבא הינו אדם מובטל ועובדה זו הייתה ידועה לנאשם ונוכח העובדה שהמנוח נהג לצאת לעבודתו בסביבות השעה 14:00, על כך העיד הנאשם בעצמו.

95. על פי ההלכה הפסוקה לעניין ידיעת הזהות של הנפגע ייאמר כי אין בחוסר ידיעה מדויקת או ספציפית כדי לפטור את הנאשם מאחריות למעשיו. בהקשר זה קבע בית המשפט העליון בע"פ 3158/00 **אוהד מגדיש נ' מדינת ישראל**, מיום 15.11.00 כי: **"באשר להיקף המודעות, או ביתר דיוק: למושאה, הרי דעתי היא כי העושה צריך להיות מודע לסיכון הקונקרטי הנוצר על פי נסיבות המקרה המיוחדות. עם זאת, אין כל צורך כי העושה יהיה מודע לדרך המדויקת של השתלשלות האירועים שהביאו בסופו של דבר לידי מותו של אדם. גם אין כל צורך כי העושה ידע תמיד מראש את זהותו של הנפגע. הכל תלוי בטיב הסיכון הקונקרטי. לכן, כאשר, למשל, יש בנהיגתו של אדם משום יצירת סיכון ממשי לעוברי אורח, סיכון לו הוא מודע, הרי במקרה זה אין כל טעם לדרוש כי הוא יהיה מודע לזהותו המדויקת של הקורבן העתידי. כך במקרה של אבדן שליטה על רכב, אין לדעת מראש את מקום פגיעתו בהולכי רגל. היקף המודעות הוא פונקציה של תחום הסיכון"**.

96. פעולת שילוח האש בעץ דקל המיתמר לגובה של 25 מטר הינה פעולה הרת סיכון לכל אדם שעניו בראשו. כבר מגיל קטן יודעים ילדים כי אסור לשחק באש ולומדים הסיכונים הטמונים בהתפשטותה. מקל וחומר אמורים הדברים כלפי אנשים מבוגרים יותר, בעלי ניסיון חיים ואפילו ניסיון לא גדול מידי. גילו של הנאשם אינו צעיר, גם לא מדובר באדם טיפש או מפגר. הנאשם אף העיד על עצמו כי הוא ניהל אולם אירועים במשך 30 שנה (עמ' 65 לפרוטוקול ש' 20). לפיכך, לא ניתן להאמין כי בטיחות-אש אינה במודעות שלו. כל אדם יודע שאש מדליקים רק במקום המיועד לכך, ואם לא, אז התנאי להדלקת האש הוא תיחום ושליטה מלאה.

97. רבות אף נכתב בפסיקה על עבירת ההצתה כי יודעים תחילתה של האש אך אין יודעים את סופה. מרגע שהאש מתחילה לבעור מחוץ לתחום שמור, אין היא מצייתת לרצונו של המצית, ומהר מאוד ניתן לאבד שליטה על התפשטותה. הדברים נכונים במיוחד במקרה כגון דא, שילוח אש בעץ גבוה מאוד, העטוף כולו בענפים יבשים, בשטח מגורים מאוכלס קטן וצפוף. סיכומו של דבר, בנסיבות העניין מתחייבת המסקנה כי

אצל הנאשם התקיימה המודעות באשר לטיב הסיכון שנוצר כתוצאה ממעשיו, אף אם אין מודעות מצדו לזהות המדויקת של הנפגע, והדרך המדויקת בה תתפשט האש.

98. סיכומו של דבר, יש לקבוע, כי התביעה הוכיחה מודעות בדבר הנסיבה הקשורה להימצאותו של אדם בטווח הסכנה של האש, שעה שהנאשם שילח את האש בעץ, הרי שכפי שנכתב לעיל, ד"י בעובדה שמדובר באזור מגורים מיושב, ביום שבתון כדי ללמד על סיכון מוחשי לסביבה. כאמור, אין כל צורך כי הנאשם יהא מודע לדרך המדויקת של השתלשלות העניינים ולפרטי הפרטים, כפי שאין גם כל צורך שידע את הזהות של הנפגע. ד"י שיש בהתנהגותו משום יצירת סיכון שיכול היה להתממש בפלוני או באלמוני, שכן מדובר באזור מגורים ולא באזור נידח ריק מאדם, שהסיכוי להימצאות בני אדם בו הינה קלושה.

מודעות לחפצים השונים בצמוד לקיר

99. במסגרת דו"ח חקירת השריפה (ת/3) נכתב בעמ' 3 כי, עקב ריבוי בחומרים בעירים, האש אחזה במהירות בכל המתחם. הסניגור בסיכומיו, טען כי לא עלה בידה של המאשימה להוכיח שהנאשם היה מודע לקיומם של החפצים השונים, ביניהם, עצים, מוצרי חשמל, אמגזיות וכיוצ"ב, במחסן הבנוי בצמוד לקיר החוצץ בין החצרות. לפיכך מבקש הסניגור להסיק כי בהעדר מודעות לתכולת המחסן, הנאשם לא יכול היה לדעת שהאש תתפשט באופן שבו התפשטה בפועל.

100. הסניגור מבסס טענה זו על עדות הנאשם בנקודה זו, לפיה, מסר כי זהו מחסן של בעל הבית, כי המחסן היה סגור עם מפתח, כי אינו יודע מה הכיל וכי לא שאל את בעל הבית מה יש שם כי זה שלו אישי [עמ' 57 לפרוטוקול ש' 20-27]. בחקירתו הנגדית מסר הנאשם כי **"הגנות פיבר גלס זה היה המטבח שמה, מטבח ומחסן מחוברים ביחד."** [עמ' 61 לפרוטוקול ש' 11].

101. בהמשך חקירתו הנגדית נשאל הנאשם הכיצד אדם שגר שמונה שנים באותו מקום לא יודע מה יש במחסן שבקרבת ביתו, והשיב כי אינו יודע מה תכולת המחסן וכי דלת ביתו רחוקה מהמחסן. גם כשנאמר לו על ידי בית המשפט כי הוא גר ממש קרוב למחסן השיב, **"אני לא יודע מה יש שמה. אני לא יודע"**. עוד מסר הנאשם בנקודה זו כי ניסים ג'בלי מגיע פעם בשלושה חודשים, פעם בשנה פותח אותו וסוגר עם שני מנעולים. **"יש לו ציוד שמה שאפילו חריץ אי אפשר לראות מה שיש שמה"**. כאשר התובעת הפנתה את הנאשם לדבריו של ג'בלי, לפיהם המחסן כולו עשוי מקירות פלטות מעץ, השיב הנאשם **"זה לא ברור לי שזה יעוף ויידלק אפילו נייר. אני לא ציפיתי לזה שיעוף משהו משמה. אם הייתי מצפה לזה לא הייתי שורף...אני לא ציפיתי. אני לא ידעתי, אני לא, לא ידעתי מה יש שמה"**. בהמשך חזר על דבריו **"אני לא נכנסתי אף פעם ולא, ולא ואין שמה אפילו חריץ לראות מה יש שמה"** [עמ' 99-105 לפרוטוקול].

102. ניסים ג'בלי נחקר במשטרה ומסר כי בחצר היה מחסן סגור שהיה עשוי מקירות של פלטות עץ וגג עץ, כשמעליו או איסכורית או פלסטיק. העד גם מסר כי במחסן זה הייתה תכולה שאסף בזמנו דודו ז"ל. כן סיפר כי היה מחסן נוסף מצדה השמאלי של הדלת לחצר שאף הוא היה עשוי מעץ, שהכיל גם דברים של דודו כשחלק גדול מהתכולה כבר מזרק משם [ת/9, עמ' 2 ש' 29-32].

103. **אכן צודק הסניגור כי נוכח העדויות בנקודה זו, קיים קושי מסוים לקבוע כי הנאשם היה מודע לתכולתו של המחסן כאמור.** זאת, לא משום שהנאשם טען כי מדובר במחסן סגור, הנמצא

בבעלות ניסים גיבלי, אלא משום שהדבר אושר גם מפיו של ניסים ג'יבלי בעצמו. **יחד עם זאת, השאלה, האם הנאשם היה מודע לתכולת המחסן בפועל, אם לאו, אינה השאלה הצריכה להיבחן בנסיבות העניין. בנסיבות אלה, יש לבחון האם התקיימה אצל הנאשם מודעות לסיכון של התפשטות האש בפועל באופן כללי? על שאלה זו יש להשיב בחיוב. די בעובדה שהנאשם ידע על קיומו של המחסן ועל כך שהמחסן עצמו עשוי מחומרים דליקים, על מנת להבין שהאש יכולה להתפשט. הנאשם היה מודע לכך שהמחסן בנוי מפלטות עץ היות ומדובר בחלקו החיצוני של המחסן, ולכך שהיה צמוד אליו מטבח (עמ' 61 לפרוטוקול ש' 11), נתונים שלעצמם עלולים ליצור סיכון להמשך התפשטות האש.**

104. סיכומו של דבר, הנאשם היה מודע לכך שמצדו השני של הקיר ובצמוד אליו קיים מחסן העשוי מפלטות של עץ, המכוסה בתקרה. הנאשם גם העיד כי קיים מטבח בצמוד למחסן זה. אכן, ככל הנראה, אין מדובר בחומרים מאיצי בעירה, אך עדיין אין להקל ראש ביכולת ההשפעה שלהם על המשך התפשטות האש. אולם, יוער שוב, כי אין צורך בדיעה וודאית של כלל הפרטים והשתלשלות הדברים לפרטי פרטים. **אין צורך לדעת את התרחיש המדויק לפיו תתפשט האש, אם על ענף שיפול על פח אשפה, אם על תרנגולות שבסביבה, על עשביה שבאזור או על גג הבית. קיימות אפשרויות רבות מאוד של תרחישים, ואין הדבר משנה כיצד בדיוק אותה האפשרות תתממש. כך שלמעשה, ואפילו בהעדר מודעות לתכולת המחסן, הנאשם הבין שהוא מצית אש בעוצמה אדירה באזור מגורים צפוף, שיכולה להתפשט בדרכים שונות ואין צורך לצפות את האופן המדויק של ההתפשטות.**

החיך בסמוך לשעת המעשה

105. התובעת טענה בסיכומיה כי יש לייחס לעובדה שהנאשם חיך לעבר עקיבא, בעת ששאל אותו לפרש מעשיו כאשר יצא והבחין באש הבוערת. אכן עקיבא העיד כי בשלב זה הבחין בנאשם, שעמד שם והעד שאל אותו לפרש מעשיו. העד סיפר כי הנאשם לא ענה לו, פשוט חיך ולא אמר דבר [עמ' 115 לפרוטוקול, ש' 4]. בחקירתו הנגדית מסר העד כי בהתחלה הנאשם חיך **"וכשראה שיש בלגן כזה והוא נהיה לבן כמו הקיר כמו סיד והתחיל לעזור לזקנה. היו כמה אנשים וגם הוא השתתף..."** [עמ' 118 לפרוטוקול]. לשיטת המאשימה החיך מצדו של הנאשם בא ללמד על קיומה של מחשבה פלילית מצדו. לא ניתן לקבל את פרשנות המאשימה לחיך של הנאשם בנסיבות העניין. החיך במצב בו הנאשם כביכול "נתפס" בשעת מעשה יכול להעיד גם על מבוכה או חוסר אונים מצדו. הראייה לכך, שעקיבא העיד בהמשך דבריו כי פניו של הנאשם היו לבנות כמו סיד, עובדה המלמדת על סיטואציה של לחץ, חוסר שליטה או דאגה מפני המתרחש סביבו באותו רגע. משמע, החיך משתלב גם עם גרימת השריפה ברשלנות ולא רק עם מחשבה פלילית. מכאן שהמסקנה המתבקשת היא כי החיך של הנאשם בסמוך לשילוח האש בעץ אינו יכול להשליך בנסיבות העניין על היסוד הנפשי שלו בביצוע המעשה.

מודעות הנאשם בפועל לסיכון שיאבד שליטה על האש

106. באשר לבחינת המודעות של הנאשם ביחס ליתר נסיבות ביצוע העבירה, הרי שהוכח כי הנאשם היה מודע לכך שמדובר בעץ המתנשא לגובה רב, אף אם לא ידע כי גובהו המדויק מגיע לכדי 25 מטר. הנאשם אף העיד על רוחבו של העץ המגיע לכדי **"30 על 30 אבל בגלל העלים אז זה בערך מטר"**

וחצי על מטר וחצי [עמ' 54 לפרוטוקול ש' 24-25]. ניתן ללמוד כי הנאשם היה מודע לעוצמתו של העץ, אף מהעובדה כי נמנע מלבצע כריתה שלו מחשש שמא יפול על אחת הדירות ויגרום להריסתה.

107. זאת ועוד, הנאשם היה מודע לאופיו של מתחם המגורים בו ביצע את המעשה, בו התגורר במשך כשמונה שנים עובר לאירוע. הנאשם היה מודע לעובדה כי מדובר באזור קטן, יחסית, וצפוף, בו יחידות הדיור צמודות האחת לשנייה ואף לעובדה כי מדובר באזור מגורים מאוכלס בדיירים, עמם אף הייתה לו היכרות קודמת.

108. יש ליתן את הדעת גם לעובדה שהנאשם פעל על דעת עצמו, מבלי שידע את בעל הנכס בכוונותיו לשלוח אש בעץ הדקל. התובעת מבקשת להסיק מעובדה זו כי בעצם העובדה שהנאשם לא ביקש את אישורו של ניסים ג'בלי למעשיו, יש כדי ללמד על כך שהבין את הסיכון הטמון בשריפת העץ וכן את האפשרות לגרום לפגיעה קטלנית במי מהאנשים ואף ידע כי ניסים עלול היה לסרב לכך. בהקשר זה יוער, כי הנאשם התייעץ עם בעל הבית באשר לאפשרויות השונות לטיפול בעץ, ביניהן האפשרות לחתוך את העץ שנשללה על ידי הנאשם מחשש העץ עלול ליפול ולהרוס את הבתים [ת/1, עמ' 2 ש' 39-43]. **הנאשם לא שיתף את בעל הבית בנוגע לאפשרות שריפת העץ.**

109. מעבר למכלול הנסיבות והשכל הישר, בעצם העובדה שהנאשם בחר שלא לעדכן את בעל הבית בכוונותיו יש אינדיקציה נוספת אודות היסוד הנפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירה כמבטא מודעות מצדו ליצירת הסיכון הטמון במעשיו. הנאשם נמנע מלשתף את בעל המתחם בכוונותיו לשרוף את העץ בניגוד לאופציה של החיתוך, לגביה כן בחר להתייעץ, בשל החשש שתגובתו תהא שלילית. **הימנעות זו עצמה מהווה אינדיקציה לכך שהבין כי אדם בר דעת יניא אותו מעשיית מעשה מסוכן שכזה, וממילא מהווה עוד ראיה למודעות בפועל לסיכון.**

110. בנוסף לאלה, הנאשם אישר כי היה מודע להשלכות הכרוכות בחיתוך העץ. מעבר לכך, יש לקבוע כי הנאשם אף היה מודע בפועל להשלכות הכרוכות בביצוע השריפה, היינו לאפשרות של נפילת העלים והתפשטות האש. כך בחקירתו הנגדית מסר, בין היתר, כי הבין שהעלים ישרפו ויפילו וכי סבר במתחם בו היה נטוע העץ יהיה מקום לנפילתם "אני, אני אומר לך אני לא ציפיתי, אני לא יודע, אני לא ציפיתי, אני יודע שאם העלים ישרפו יפלו למטה במתחם החדש שלי שגרתי שמה והיה מקום איפה יפול זהו" [עמ' 77 לפרוטוקול ש' 8-10]. עולה, אפוא, כי הנאשם היה מודע לסיכון הטמון בשריפת העלים ולאפשרות נפילתם ארצה, כפי שהניח בנוגע לאופציה של כריתת הענפים בלבד, שלדבריו, נמנע מכך משום הסיכון שיפלו על המבנה [עמ' 90 לפרוטוקול ש' 23-24]. הנאשם היה מודע לאפשרות של נפילת הענפים על הבית עם ביצוע כריתתם. לא ניתן להאמין שהנאשם לא ראה בעיני רוחו את הסכנה המוחשית שכרוכה בהצתת עץ בגובה שכזה, שעלולה להביא להתפשטות הבעירה, בין בנפילת ענפים בוערים על מבנים בסביבה ובין בדרך אחרת.

111. **בנסיבות אלה, יש לקבוע כי הנאשם חשב על הדברים ונטל סיכון מודע לכך שהאש תתפשט באופן בלתי נשלט. לא ניתן להניח לטובתו, ולו מחמת הספק, שלא היה מודע בפועל כי הסיטואציה של שליחת האש בעץ הדקל, עלולה להגיע למצב של איבוד שליטה על האש ולסכן את הסביבה בשריפה בלתי נשלטת.**

מודעות הנאשם בפועל לגרימת סיכון לסביבה

112. באשר לענייננו, הנאשם, כאמור, הכיר את אזור המגורים בו ביצע את השריפה, וממילא הוא גם ידע כי מדובר במתחם מגורים מאוכלס וקטן, יחסית. הנאשם גם ידע נתונים נוספים כגון העובדה שמדובר ביום העצמאות שהינו יום שבתון ובשעת צהריים חמה, בה קיימת אפשרות, כי מי מהדיירים עלול להימצא תחת קורת גג ביתו. הנאשם היה מודע לגובהו הרב של העץ, המצוי בתוך החצר במרחק של כמטר בלבד מהקיר המפריד בין החצר הצפונית לדרומית. הנאשם היה מודע לעובדה כי שריפת העלים, תוביל לנפילתם ארצה, כך שקיים סיכון להתפשטותם במקום נפילתם. מודעות זו אף נלמדת מהעובדה שנמנע מלשתף את בעל המתחם באפשרות בה בחר בסופו של יום לפעול, כאמור.

113. ניתן לומר כי מכלול הנסיבות, מקים חזקה עובדתית ראייתית, לפיה הנאשם היה מודע לכך שמעשיו טומנים בחובם פוטנציאל של סיכון, שעלול להתממש ומעצם טיבו וטבעו עלול לגרום לפגיעה בנפש וברכוש. מי שמודע לכל אלה, חזקה עליו כי הוא גם מכיר את הסכנות הכרוכות בשליחת אש באזור שכזה ובגובה שכזה ועל כן מצופה ממנו שיקדים וינקוט באמצעי זהירות על מנת למנוע תוצאה טרגית אפשרית, כפי שנגרם במקרה זה. שהרי, כל בר דעת יודע שהאש אינה מתעצבת בהתאם לכוונותיו של המצית, אין היא יודעת להתחקות אחר כוונותיו ואין היא מסוגלת לעצור את התפשטותה בגבולות מוגדרים. עוד יודע ומבין כל בר דעת כי מדובר בהתנהגות בעלת סיכון רב ובנסיבות העניין שמי שבחר לפעול בכל זאת ולשלוח אש בעץ, נוטל על עצמו סיכון, אף כי צריך להניח לטובתו, שכן אף לא הוכח אחרת, שהוא עשה כן בהנחה ובתקווה שהסיכון לא יתממש, כלומר נהג בקלות דעת בנוגע להתרחשותה.

114. חזקה עובדתית זו כמובן ניתנת לסתירה. ואולם, הנאשם בגרסתו לא הצליח לערער את החזקה העובדתית, כאמור. נהפוך הוא, הנאשם מסר גרסה בלתי מהימנה בכל הנוגע לפגיעה הפיזית במנוח וגרסה תמוהה לכך שהסיק מנתונים בעל מה שאם יצית את העץ העלים יפלו ארצה והעץ לא ישרף. אין בעדותו הבלתי משכנעת כדי לסתור המסקנה המתחייבת בנסיבות העניין.

מודעות לתוצאה אפשרית של מוות

115. זה השלב בו יש לבחון, האם הנאשם היה מודע לאפשרות ששילוח האש בעץ הדקל יגרום למותו של אדם. כדי שבית המשפט ירשיע אדם בעבירת הריגה עליו להשתכנע כי הנאשם היה **מודע בפועל** ליצירת הסיכון שגרם למותו של המנוח. יובהר, כאמור, כי על העושה להיות מודע לאפשרות התרחשותה של **תוצאה קטלנית**, ולא די במודעות לאפשרות גרימה של נזק גוף בלבד. עם זאת, אין זה הכרחי כי הנאשם יהיה מודע לדרך המדויקת של השתלשלות האירועים אשר הביאו בסופו של דבר למותו של אדם, ודי בסיכון שבנסיבות המקרה (ראו לעניין זה פסק-דין **מגדיש**).

116. הוכחת המחשבה הפלילית יכולה שתיעשה באמצעות הסתמכות על חזקות. כך נוצרה "חזקת המודעות" הכללית, לפיה אדם מודע, בדרך כלל, למשמעות התנהגותו מבחינת טיבה הפיזי, קיום נסיבותיה ואפשרות גרימת התוצאות הטבעיות שעשויות לצמוח ממנה. וכך, מקום שאדם עושה מעשה העלול באופן אובייקטיבי לגרום למות קורבנו, תוך שהוא מודע לכל היסודות המהווים את הרכיב העובדתי של העבירה, ניתן להניח, בהיעדר ראיה לסתור, כי היה מודע גם לאפשרות גרימת התוצאה הקטלנית (ע"פ 8827/01 **ישראל שטרייזנט נ' מדינת ישראל**, מיום 13.7.2003).

117. חזקה עובדתית נוספת נוגעת לסוגיה של הריגה בפזיזות, לפיה קיים קשר בין עוצמת הרשלנות שבהתנהגות הנאשם לבין יסוד הפזיזות הנדרש. על-פי חזקה זו, התרשלנות רבתי מהווה לעיתים אמת מידה ראייתית-נסיבתית להוכחתה של פזיזות, ולו מן הסוג הקל יחסית של קלות דעת.

118. אכן, התנהגותו של הנאשם הכרוכה בשילוח אש בעץ המתנשא לגובה 25 מטר, כשהנאשם ידע שמדובר ביום העצמאות שהינו יום שבתון ובשעת צהריים חמה, בשטח קטן וצפוף יחסית, בו קיימות מספר יחידות דיור מאוכלסות, מתוך ידיעה שייתכן כי אנשים עלולים להימצא בדירתם ולא בדק זאת בפועל, כל אלה אכן מבטאים רשלנות ברמה גבוהה מאוד.

119. אכן, הרשלנות היא ברמה גבוהה מאוד, ממש בבחינת "רשלנות רבתי" המקימה לכאורה חזקה משפטית למודעות בפועל לטיב ההתנהגות, לאפשרות גרימת המוות וקלות דעת לעניין התוצאה הקטלנית. קלות דעת המתבטאת בנטילת סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאה, גם אם הדבר מתלווה באי רצון להשגת התוצאה הקטלנית ותקווה למנעה. עם זאת, כפי שנקבע כבר בהלכת **מגידש**, אין להפעיל החזקה לפיה "רשלנות רבתי" מלמדת על מודעות לסיכון באופן אוטומטי. למרות הרשלנות הגבוהה, יש לבחון בכל מקרה ומקרה אם אכן הנסיבות מלמדות בהכרח על מודעות בפועל לאפשרות גרימת המוות.

120. בהקשר זה יש להדגיש כי עניינו של הנאשם שונה ממקרים של הריגה הנעשית באלימות פיזית כלפי גופו של אדם. שכן, במקרים אלה הנסיבות לא פעם יעידו על קיומה של החזקה. הרי בעת הפגיעה האלימה, עצם הפגיעה מודעת ורצונית, והשאלה היא מודעת לעוצמת האלימות והשלטיה בעוצמה, כאשר המודעות לאפשרות מוות, קרובה בדרך כלל.

121. כן יש להבחין המקרה דנן ממקרים של תאונות דרכים קטלניות, כפי שהיה בעניין **מגידש**. מקרים, אשר במסגרתם עמדה שאלת הגבול בין יסוד נפשי של רשלנות ליסוד נפשי של קלות הדעת על שולחן הניתוחים. שהרי, תאונות הדרכים הקטלניות, למרבה הצער, הן עניין של יום יום. אדם המוצא עצמו בסיכון תעבורתי חמור, מרגיש לא פעם שהוא "רואה את המוות מול העיניים". הקשר בין תאונות דרכים למוות, נטוע עמוק במודעותו של כל אדם, ובוודאי של כל נהג. לפיכך, כאשר נהג נוטל סיכון שהוא בבחינת "רשלנות רבתי" קל, יחסית, להגיע למסקנה חד משמעית אודות המודעות לסיכון לחיי אדם (ראו לדוגמה ע"פ 467/09 **זילברמן נ' מדינת ישראל** (מיום 2.2.10)).

122. לא כך הוא בסיכוני האש. אמנם, למרבה הצער, מדי פעם מבשרים אמצעי התקשורת על מוות שנגרם כתוצאה משריפה. זאת, בין בתאונות הנגרמות בדירות מגורים ובין באירועי שריפה רחבה כמו אסון הכרמל. אולם, הקשר האסוציאטיבי הישיר, בין האש לבין המוות, אינו כה חד משמעי כבתאונות הדרכים. האדם חושש בוודאי מהתפשטות האש, האדם חושש מלקבל כווייה. אך האם הקישור למוות אצל כל אדם מסתבר מעבר לספק סביר, בכל מקרה? אכן, הרשלנות של הנאשם זועקת לשמים. התוצאה איומה. לפיכך קל לומר כי "הכתובת הייתה על הקיר". אולם, יש להיזהר פן נסיק מהמבט בדיעבד, על צפיית הדברים מראש. זאת, כאשר נר לרגלינו המבחן המחמיר ביותר, כי על המסקנה בדבר היסוד הנפשי להיות מסקנה המתחייבת מעבר לספק סביר.

123. עתה יש לבחון את היסוד הנפשי הקונקרטי בנסיבות הקונקרטיות. יובהר כי נדרשים אנו לבחון, לא האם הנאשם היה מודע לאפשרות של מות המנוח **אישי**, אלא, האם הנאשם היה מודע

לאפשרות גרימת **מותו של אדם** כתוצאה **מהתלקחות מהירה, בעוצמה רבה ובלתי נשלטת של האש?** יש להקדים ולומר כי התשובה לשאלה זו מעוררת ספק קל, בגבול הספק הסביר, אם כי מספיק כדי לזכות את הנאשם מעבירת ההריגה.

124. יש לומר בנסיבות העניין ובהתאם למכלול הראיות שפורטו לעיל, מעבר לספק סביר, כי לנאשם הייתה מודעות לאפשרות שהשריפה תתפשט ללא שליטה. כן הבין הוא שכתוצאה מכך עלולות להישרף גם יחידות הדיור שבמתחם. כן יש להסיק כי הנאשם היה מודע לכך שקיימת אפשרות שמישהו נמצא באחת החצרות, או בבניין הסמוך, ועלול להיכנס לכלל סכנה. עוד יש לקבוע בסבירות גבוהה מאוד שהנאשם היה מודע לכך שברגע שיחידות הדיור עלולות להישרף מצטרף לכך גם סיכון אפשרי לחיי אדם, משמע שמישהו עלול להיהרג, אם לא יחולץ במועד.

125. יחד עם זאת, כדי שהסכנה לחיי אדם תתממש, בתנאי החצר שם, התפשטות האש צריכה להיות מהירה ופתאומית, כך שלא ניתן יהיה לפעול תוך פרק זמן מספיק כדי לפנות את האנשים שעלולים להיפגע. סכנה זו הייתה גם כן מוחשית אובייקטיבית, במיוחד בהתחשב בצפיפות החצרות ובמזג האוויר החם והיבש. אולם, יש מקום לספק אם הנאשם אכן הפנים והיה מודע בפועל לכך שאם סיכון השריפה הבלתי נשלטת יתממש, ואם השריפה תגיע למבני המגורים, או לבניין סמוך, כי ההתפשטות תהיה כה מהירה ובעוצמה כזאת, שלא תאפשר פינוי בבטחה של מי שמתגורר בחצר. יודגש, כי סביר להניח כי הנאשם היה מודע גם לסיכון זה. אולם, לא אוכל לקבוע, מעבר לספק סביר, כי הנאשם אכן הבין והפנים את מלוא המשמעות של הסיכון, וכי בפועל הבין שייתכן שמישהו ימות בפועל, כתוצאה מהתנהגותו המסוכנת.

126. מובהר כי, ספק זה שהתעורר הינו על גבול הספק הסביר. שכן מדובר ברשלנות רבת, ויש להניח לא רק שאדם בר דעת צריך להעלות על דעתו את האפשרות הזו, אלא יש להניח שאדם מצוי מעלה בדעתו גם את האפשרות הזו בפועל. יוזכר כי לא עומדת לנאשם גרסתו, משום שזו נמצאה בלתי מהימנה. יחד עם זאת, יש לקחת בחשבון כי בכל זאת קיימים **מספר שלבי היסק** שעל הנאשם היה לעבור סובייקטיבית, כדי להפנים את סכנת המוות. נדרשת מודעות לכך שהאש תתפשט באופן בלתי מתוכנן, וגם לכך שהאש תתפשט במהירות גבוהה, וגם שיהיה מישהו נוכח בבית, וגם שלא יתאפשר פינוי תוך זמן קצר מהמקום. **קיימת אפשרות מסוימת, בסבירות נמוכה אך מספקת, שהנאשם לא חשב על כל השלבים הללו בעת שהבעיר את האש. די בסבירות נמוכה כדי להקים ספק סביר לעניין מודעותו בפועל לאפשרות גרימת המוות.**

127. סיכומו של דבר, המסקנה שהנאשם נהג תוך מודעות לאפשרות גרימת התוצאה הקטלנית ונטל סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאה הקטלנית תוך תקווה להצליח למנעה, היא מסקנה מסתברת מאוד, אך לא מסקנה המתחייבת מעבר לספק סביר. די בספק קל, אך לא מופרך, כדי לזכות את הנאשם מעבירה זו.

גרם מוות ברשלנות

128. יוקדם ויוער כי יש לדחות את טענת הסניגור לפיה לא ניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן בטרם הפעלת סמכות בית המשפט להרשיע את הנאשם בעבירה אחרת בהתאם לסעיף 184 לחוק

סדר הדין הפלילי שכותרתו "הרשעה בעבירה על פי עובדות שלא נטענו בכתב האישום". בהקשר זה ייאמר, כי בעניינו של הנאשם הוכחו כל יסודות עבירת ההריגה, ועבירת גרם מוות ברשלנות מהווה עבירה קלה יותר, אשר רכיביה נכללים בעבירת ההריגה, אלא שהיסוד הנפשי "קל" יותר, והדברים ברורים וידועים.

129. היסוד הנפשי בעבירת הרשלנות מבטא אפוא מצב של **היעדר מודעות בפועל** לטיב המעשה, לנסיבות או לתוצאות המעשה, מקום בו "אדם מן היישוב" יכול היה, וצריך היה, בנסיבות העניין, להיות מודע להם. די להוכיח קיומה של אי צפיית הסיכון לחיי אדם או לשלמות גופו, מקום שאדם מן היישוב היה צופה ומונע את מימושו של אותו סיכון.

130. לשם הוכחת אחריות לגרימת מוות ברשלנות לפי סעיף 304 לחוק יש להראות קיומה של חובת זהירות, התרשלנות, קרי הפרתה של החובה, וקיומו של קשר סיבתי בין ההפרה לבין מותו של המנוח. נוכח כל האמור לעיל, והתנהגותו הרשלנית ביותר של הנאשם אין שום ספק שהנאשם היה צריך לצפות לאפשרות של גרם מוות, כאשר בנסיבות העניין מדובר בשליחת אש שאינה מבוקרת באזור מגורים מאוכלס. כאשר מדובר בהבערה של עץ גבוה, בחצר קטנה, הסיכון כי השליטה על האש תאבד, ועלולה לגרום למוות, קרובה. אדם מן היישוב היה נזהר, כמפורט לעיל, ממילא אין מנוס מהרשעת הנאשם.

131. אולם, בהקשר של חובת הזהירות, במישור הנורמטיבי, אין צורך להצטמצם לחצרות המגורים הקרובות. השאלה אינה מודעות בפועל, אלא שאלה של חובת זהירות, וצפייה של אפשרות גרימת תוצאה קטלנית. לדעתי, מי שמצית אש באופן שעלול לאבד שליטה צריך לצפות תוצאה של מוות בכל מקום בו קיים רצף בנוי. כל שכן מקום צפוף, בצהרי יום שבתון, בקרבה של כעשר מטר ובעץ בגובה של 25 מטר. כאמור לעיל, הוכח הרבה מעבר למאזן ההסתברויות שהנאשם היה מודע בפועל לסיכון לגרימת המוות, אך מחמת הספק הוחלט שלא לקבוע קיומה של מודעות בפועל.

132. מבחינת סטנדרט ההתנהגות, אדם שבוחר להצית אש בלתי חוקית ולמעשה מבצע עבירת הצתה, צריך לצפות לכל נזק שייגרם, אם לרכוש, אם לגוף ואם לחיי אדם, באותו טווח שהאש עלולה באופן סביר להתפשט. כמובן שכל מקרה נבחן לפי נסיבותיו, אולם בדרך כלל, למעשה, אדם שמצית אש בקצה האחד של היער יהיה אחראי למוות שנגרם כתוצאה מהאש גם בקצהו השני של היער, גם במרחק של עשרות או מאות קילומטרים. אם אדם מצית אש בקמה הוא צריך לצפות למוות אפשרי גם בקצה המרוחק של שטחים חקלאיים גובלים. אם אדם בוחר להצית אש באזור מיושב הוא צריך לצפות לכל מוות עד קצה גבול הרצף האורבאני. מדובר בקיומו של סטנדרט זהירות משפטית במסגרתו יש לקבוע שאדם מן היישוב צריך לצפות את ההשלכות של מעשיו במסגרת אותו טווח פיזי מסתבר בנסיבות של אירועי הצתה.

133. הנאשם צריך היה לצפות את האפשרות שמישהו, בין אם דייר, בין אם עובר אורח ובין אם אדם הנמנה על צוותי החילוץ, עלול לאבד את חייו כתוצאה מהתפשטות האש, והיה עליו להימנע מביצוע פעולה זו או למצער לנקוט באמצעי זהירות הכרחיים, אם יש כאלה מספיקים, עובר לשילוח האש בדקל. באשר לקיומו של קשר סיבתי בין התנהגות הנאשם למות המנוח, הרי שהדברים הוכחו בפרק העוסק בסיבת המוות ובחינת הקשר הסיבתי העובדתי, כאמור לעיל, כאשר מן העובדות שתוארו לעיל ברור שאלמלא שילח הנאשם את האש בעץ הדקל, אש שאחזה בגופו של המנוח, המנוח לא היה נפטר באותה העת.

עבירת ההצתה - "בדבר לא לו"

134. עבירת ההצתה מוגדרת בסעיף 448 (א) לחוק "המשלח אש במזיד **בדבר לא לו**". טענת הסנגור היא, כי לא הוכח שהדקל ששרף הנאשם לא היה שלו. בסיכומיו טען הסנגור בהקשר זה, כי הנאשם היה שוכר כדין בבית משותף ובהתאם לסעיף 3 לחוק המקרקעין, קמה לו הזכות החוקית להחזיק ולהשתמש במקרקעין שלא לצמיתות. עוד טען כי בהתאם לסעיף 27 לחוק המקרקעין קיימת לנאשם זכות בעלות גם בחלקו היחסי של הרכוש המשותף בנכס אותו שכר, ומשכך קמה לו הזכות החוקית לעשות שימוש בחצר.

135. טענה זו קשה בעיניי. אכן לנאשם זכויות בדירה מכוח חוזה שכירות [ת/7] שנערך עם ניסים ג'יבלי, בעל המתחם, אך אין מדובר במתלם שלו. מעבר לכך, ואף לו היה מדובר בזכות בעלות בנכס, הרי שהעץ הממוקם בחצר המתחם הינו חלק מרכוש משותף בלתי מסוים של כלל הדיירים במקום. לנאשם אין זכות בעץ, והראיה לכך שהנאשם הבין את פני הדברים, עולה כבר מחקירתו במשטרה, במהלכה סיפר כי פנה לבעל הבית ושאל אותו מה לעשות בעץ עקב לכלוך הציפורים. לפיכך, **מדובר בטענה שאין לה כל ביסוס ומשכך יש לדחות אותה.**

136. יאמר עוד, כי גם אם אדם שורף רכוש המשותף לו ולאחרים, הרי שמדובר בשריפה של דבר שהוא "לא לו". אחת המטרות של איסור ההצתה היא מניעת פגיעה ברכושו של אחר. לפיכך, הפירוש לפיו, העובדה שיש לנאשם חלק בקניין של הרכוש שהובער, שוללת את משמעות הפגיעה בקניינו של האחר, אינו הולם את מטרת החקיקה. הפירוש הסביר היחיד הוא, שדי בכך שיש במעשה משום פגיעה בקניינו של האחר, אפילו בנוסף לפגיעה ברכוש המצית, כדי לקיים את העבירה.

137. עקרון זה כבר נקבע גם בפסיקה. הטענה כי הצתת רכוש משותף אינה עבירה נדחתה כדבר הברור מאליו על ידי בית המשפט העליון בע"פ 4134/98 **מדינת ישראל נ' הייב** (מיום 7.9.98). חזרו על כך אף מספר בתי משפט מחוזיים בהזדמנויות שונות, ראו ת"פ (מחוזי ים) 13244-09-10 **מדינת ישראל נ' צוונר** (מיום 11.5.11), ת"פ (מחוזי חיפה) 30639-12-11 **מדינת ישראל נ' מוסעב עמאש** (מיום 15.11.12), ב"ש 2556/07 (מחוזי נצרת) **מדינת ישראל נ' עומרי** (מיום 12.8.07), ת"פ 10035-12-12 (מחוזי באר-שבע) **מדינת ישראל נ' שי אמרה** (מיום 3.4.14). **נמצא שיש להרשיע הנאשם בעבירת ההצתה.**

סעיף 448(א) - יסוד נפשי מוחמר

138. טענת המדינה היא כי חל **סעיף 448 (א) סיפא** לחוק, העוסק בקיומו של יסוד נפשי מוחמר בהתקיים יסוד נפשי חפצי של מטרה לפגוע בערכים מסויימים בלשון החוק "**עשה כן במטרה לפגוע בנכס של המדינה, בנכס המשמש את הציבור, באתר טבע, בצמחיה או בבטחת דרי הסביבה, או במטרה לפגוע בבני אדם...**". יש לדחות את טענת התובעת כי לנאשם הייתה כוונה לפגוע בצמחייה, נוכח העובדה שמחומר הראיות עולה, כי כוונתו של הנאשם הייתה לשרוף את העלים היבשים ולהותיר את העץ על כנו מתוך מטרה למנוע את הלכלוך שנגרם כתוצאה מקינון הציפורים על העץ ולא להשמיד את העץ.

לפיכך, אין להרשיע את הנאשם בעבירת ההצתה על פי החלופה המחמירה, היינו עם יסוד נפשי מוחמר, אלא בנסיבות רגילות, לפי סעיף 448(א) רישא.

היקף הנזק

139. בחוות הדעת של הכיבוי (ת/3) צוין בפרק הממצאים (סעיף יא') כי "האש התפשטה גם לעבר מבנה משרדים הממוקם מזרחית ליחידות הדיור אשר הוזכרו בסעיף הקודם". מחוות הדעת בפרק פירוט העובדות בזירת האירוע (סעיף י' סיפא) עולה, כי "האש התפשטה אף לעבר בניין המשרדים בחלקו המערבי". הסניגור טען בסיכומיו כי התביעה לא הוכיחה בפן העובדתי כי התפשטות האש חרגה ממתחם המגורים לעבר בניין משרדים וחנות סמוכה. בהקשר זה הפנה הסניגור לעדותו של הכבאי רשף בסט, אשר אישר בחקירתו הנגדית כי ביצע את הבדיקות בתוך מתחם המגורים ולא מחוצה לו [עמ' 24 לפרוטוקול ש' 9].

140. באשר לחנות, שנטען לגביה בכתב האישום, כי אף היא ניזוקה כתוצאה מהתפשטות האש במתחם המגורים ברחוב הפלמ"ח, לא נמצאה התייחסות במסגרת חוות הדעת של הכיבוי (ת/3). הגב' סול יחיא (ע.ת.4), העידה על כך שהחנות שנמצאת בבעלותה ברחוב הפלמ"ח 75, אותה היא נוהגת להשכיר, נשרפה. העדה אישרה כי לא ראתה במו עיניה באיזה אופן נשרפה החנות ומה היה הגורם לשריפה [עמ' 32 לפרוטוקול, ש' 12-13]. כן אישרה, כי ראתה את הנזק שנגרם לחנות לראשונה ביום שבו פנתה לדווח על כך במשטרה [עמ' 32 לפרוטוקול, ש' 7-11]. כשנשאלה האם בתאריך 25.4.2007 היה היום בו גילתה שהחנות נשרפה ובעקבות זאת פנתה למשטרה, השיבה, כי האירוע היה לפני כארבע שנים ולכן התשובה לכך היא התאריך שכתוב במשטרה [עמ' 31-32 לפרוטוקול]. גב' סול העידה גם כי הייתה מגיעה לחנות "פעם פעמיים בשבוע ניגשת לחנות במקרה למחרת, הגעתי ואמרו לי - אתמול בלילה קרה" [עמ' 28 לפרוטוקול ש' 25-26].

141. נוכח האמור, אכן מסתבר מאוד כי החנות נפגעה במהלך השריפה. אם הבעלים מגיעה לחנות פעם או פעמיים בשבוע, ומצאה כי החנות נשרפה, יום לאחר השריפה בסמוך, הרי שיש סבירות גבוהה לקשר. אולם, הנתונים אינם מספיקים כדי לקבוע מסקנה זו מעבר לספק סביר. ראשית, דו"ח השריפה לא כולל התייחסות ישירה לחנות. אף לאחר תלונתה של גב' סול במשטרה, לא נתבקשה השלמה לדו"ח השריפות, למצוא אם יש קשר וודאי בין הדברים. הדברים שמסרו לה אחרים, הם בבחינת עדות מפי השמועה. עוד יש לציין כי לא הוגשו לבית המשפט שרטוטים מדויקים המאפשרים לקשור בין דו"ח השריפה לבין החנות. לפיכך, לא ניתן לקבוע מעבר לספק סביר כי הנזק המסוים הזה נגרם כתוצאה מהשריפה. עם זאת, ניתן לקבוע כי נגרם נזק לבניין המשרדים, כל עוד מדובר בנזק שנראה מבחוץ. עם זאת, יודגש כי אופי הנזק המדויק לא תואר במידה מספקת, ויש לראות הנזק לבניין המשרדים כנזק בלתי מסוים.

סיכומם של דברים

142. בשעת צהריים ביום חג העצמאות של המדינה החליט הנאשם לעשות מעשה במטרה למנוע מהציפורים לקנן בעץ הדקל שבמתחם מגוריו ולגרום ללכלוך בסביבתו. כאמור, לשם כך שילח

הנאשם אש בדקל, שהתלקח בעוצמה רבה ובכך גרם במעשיו למותו של אדם. מרבית העובדות בפרשה זו אינן שנויות במחלוקת. עיקר המחלוקת בין הצדדים נעוצה, כאמור, בקשר הסיבתי בין התבערה למות המנוח ובשאלת קיומו של היסוד הנפשי הדרוש להרשעה בעבירת ההריגה.

143. נמצא, כי גרסת הנאשם (הן בשאלות עובדתיות והן בשאלת היסוד הנפשי) הותירה רושם בלתי משכנע ובלתי מהימן בשאלות מרכזיות ומהותיות. גרסה, אשר לא עמדה במבחן המציאות ונמצאה סתורה. כך בסוגיה כל כך משמעותית אשר סבבה סביב הפגיעה במנוח כתוצאה מהאש, נדחתה גרסת הנאשם באמצעות שני עדי ראיה (השוטר ועקיבא) ובאמצעות מסמכים רפואיים (ת/12), המספיקים כדי להוכיח מעבר לספק סביר כי המנוח נכוה מהשריפה שפרצה במתחם המגורים, בניגוד גמור לגרסת הנאשם.

144. סתירות נוספות וקשיים שעלו בגרסת הנאשם אף באו לידי ביטוי בהסברים שסיפק ביחס לאפשרויות השונות לטיפול בעץ, במודעות מצדו לכל אחת מהאפשרויות הללו ובאשר להתנהגותו מיד לאחר התפשטות האש במתחם. המסקנה שהתקבלה מלמדת, כי הנאשם ניסה להרחיק עצמו בכל דרך אפשרית מאחריות למעשיו, כי אין להעניק כל משקל לעדותו וכי שקריו בנושאים כה מהותיים, למעשה אף מחזקים את ראיות התביעה נגדו.

145. הממצאים העובדתיים באשר לתיאור הפיזי של מתחם המגורים ואופן התפשטות האש, נקבעו בעיקר בהתאם לאמור בחוות דעת חוקר השריפה. כן נקבע כי המנוח אכן נפגע באירוע כתוצאה מהאש שאחזה בחלקים נרחבים מגופו. נסיבות המקרה שנתמכו בממצאים רפואיים הובילו למסקנה חד משמעית באשר לקיומו של קשר ישיר בין שילוח האש למוות, על אף קיומה של המחלה ממנה סבל המנוח בטרם מותו.

146. המאשימה הוכיחה קיומה של מודעות בפועל לקיומו של סיכון לאבד שליטה על האש, ואף מודעות בפועל לגרימת סיכון לסביבה. באשר ליצירת הסיכון נקבע כי אין כל צורך כי הנאשם יהא מודע לדרך המדויקת של השתלשלות העניינים ולפרטי הפרטים של התפשטות השריפה וגרימת המוות. אין צורך שידע מראש את זהות הנפגע או קיומם של חומרים מאיצי בעירה במחסן הצמוד לקיר או כל תרחיש אחר לפיו תתפשט האש. אינדיקציות להוכחת מודעות הנאשם לסיכון שיצר נמצאו במודעות הנאשם לאופיו המיוחד של מתחם המגורים, בו ביצע את המעשה ובו התגורר במשך כשמונה שנים עובר לאירוע, ולגובהו החריג והמיוחד של העץ. אינדיקציה נוספת המבטאת מודעות ליצירת הסיכון שבמעשיו נעוצה בכך, שהנאשם פעל על דעת עצמו מבלי ליידע את בעל הבית בכוונותיו לשלח אש בדקל בשונה מהאופציות האחרות. אינדיקציה נוספת נלמדת מההסברים שנתן לאפשרות של נפילת הענפים על הבית עם ביצוע כריתתם ולכך שאם ישרוף את העלים הם יישרפו ויפילו ויהיה מקום לנפילתם. הסברים שלא התקבלו.

147. הרשעה בעבירת ההריגה מחייבת הוכחת מודעות לאפשרות גרימת התוצאה הקטלנית ואין להסתפק בהקשר זה במודעות לאפשרות פגיעה, אפילו חמורה, בקורבן. נמצא כי יש מקום לספק מסוים, אם הנאשם אכן הפנים והיה מודע בפועל לכך שאם סיכון השריפה יתממש, הוא עלול להתממש במהירות כזאת ובעוצמה אדירה שכזאת, שלא תאפשר את פינוי הדיירים במידה והיו נוכחים במקום, כך שמישהו יפגע באופן שיוביל למותו כתוצאה מכך. סביר להניח כי הנאשם אכן היה מודע לסכנת המוות. קיימת סבירות נמוכה לאפשרות כי הנאשם לא חשב על כל השלבים עד תוצאת המוות, בעת שהבעיר את האש. אולם,

בהקשר זה נקבע כי די בסבירות נמוכה כדי להקים ספק סביר לעניין מודעותו בפועל לאפשרות גרימת המוות. לפיכך נקבע כי די בספק קל, אך לא מופרך, זה, על מנת לזכות את הנאשם מעבירה זו.

148. תחת זאת, נקבע כי יש להרשיע את הנאשם בעבירה של גרם מוות ברשלנות המהווה עבירה קלה מעבירת ההריגה, אשר רכיביה נכללים בתוכה, אם כי נדרש יסוד נפשי קל יותר. מבחינת סטנדרט ההתנהגות, אדם שמבצע עבירת הצתה צריך לצפות לכל נזק שעלול להיגרם לרכוש, לגוף או לחיים של אדם בטווח שהאש עלולה להתפשט עד אליו. האש "דרכה לילך ולהזיק", וצריך לצפות לנזק אף במרחק משמעותי למדי, אם פיזית האש יכולה להתפשט שם. הנאשם היה צריך בנסיבות העניין לצפות את השלכות מעשיו ולכן דינו להיות מורשע בגרימת המוות.

149. הוכח כי הנזק שנגרם לחנות של גב' סול נגרם בשריפה, אך לא הוכח מעבר לספק סביר. לכן יש לזכות הנאשם גם לגבי רכיב זה.

150. עבירת גרימת ההיזק בזדון, נבלעת בעבירת ההצתה.

סוף דבר

הנאשם שילח אש בעץ הדקל המתנשא לגובה של 25 מטר בתוך מתחם מגורים, למרות שצפה אפשרות כי יאבד שליטה על האש ויגרם נזק רב. הנאשם בפועל איבד שליטה על האש, אשר התפשטה וגרמה לנזק רב ואף למות המנוח. נותר ספק, קל אך מספיק, אם הנאשם צפה בפועל אפשרות של מות אדם כתוצאה מהתרשלותו החמורה.

לפיכך, החלטתי לזכות את הנאשם מעבירת ההריגה, לפי סעיף 298 לחוק, ולהרשיעו על פי הראיות שהובאו בפני, בעבירה של גרימת מוות ברשלנות לפי סעיף 304 לחוק. כמו כן, הנני מרשיע את הנאשם בעבירת ההצתה לפי סעיף 448(א) רישא לחוק.

ניתנה היום, י"א אדר תשע"ה, 02 מרץ 2015, במעמד הנאשם וב"כ הצדדים הנ"ל.